

**TURUN
YLIOPISTO**

”Suomi ei ole Ruotsi, jossa on pidempi eriarvoisuuden historia”

Suomalaisen katujengi-ilmiön selitysmalleja mediapuheessa 2020-luvulla

Sosiaalipolitiikan
pro gradu -tutkielma

Laatija:
Paula Keinonen

2.12.2024
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Sosiaalipolitiikka, Turun yliopisto

Tekijä: Paula Keinonen

Otsikko: ”Suomi ei ole Ruotsi, jossa on pidempi eriarvoisuuden historia” - Suomalaisen katujengi-ilmiön selitysmalleja mediapuheessa 2020-luvulla

Ohjaaja: VTT, dosentti Milla Salin

Sivumäärä: 36 sivua

Päivämäärä: 2.12.2024

Lisääntynyt katurikollisuus voidaan nähdä hyvinvointivaltion epäonnistumisena; sosiaalinen riski nimeltä ”syrjäytyminen” on toteutunut, mikäli nuori on jatko-opintojen tai työelämään siirtymisen sijaan valinnut rikollisen urapolun. Tässä artikkelimuotoisessa pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan kehysanalyysin keinoin valtamedian esittelemiä syitä suomalaisen katujengirikollisuuden kehitykselle 2020-luvulla. Media valitsee tiedostaen tai tiedostamattaan millaisia kehyksiä asioiden esille tuomisessa käytetään ja ketkä keskusteluun osallistuvat. Mediapuheella on merkitystä politiikkapäätösten takana, sillä media kehystää julkista keskustelua ja ajankohtaisia poliittisia kiistakysymyksiä ja osallistuu näin politiikan asialistan määrittelyyn. Tutkimus vastaa kysymykseen ”Miten suomalainen mediapuhe kehystää katujengirikollisuuskehityksen syitä 2020-luvulla?” sekä tarkastelee kriittisesti mediapuheesta tunnistettavia syitä ja ratkaisuehdotuksia.

Teoreettinen viitekehys ammentaa muun muassa kotimaisen katujengikehityksen aikajanasta, median roolista julkisessa keskustelussa ja politiikan asialistoilla sekä kriminologian ja sosiaalipolitiikan syrjäytymiskäsityksistä. Tutkimusaineistona käytetään Helsingin Sanomien ja Ylen feature-lajityypin artikkeleita aiheesta vuosina 2020–2024. Tutkimusmenetelmänä käytetään laadullista kehysanalyysia.

Aineistosta tunnistettiin statuksen, osattomuuden ja Ruotsin tien kehykset. Kehykset muuttuivat tarkastelujaksolla tilannekontekstin, kuten COVID-19 pandemian, eduskuntavaalien ja ensimmäisten katujengiaihteisten oikeudenkäyntien, vaikutuksesta. Media kehysti katujengi-ilmiön taustasyiksi vallitsevan arvomaailman ja statuksen tavoittelun muoti-ilmiöiden, kuten roadman-tyylin ja sosiaalisen median, kautta, sekä nuorten vajavaiset osallisuuden kokemukset marginalisoivien palveluiden tai rasmin vuoksi. Pohjoismaisen rangaistusjärjestelmän ja segregaaation vaikutukset kehystyivät ilmiön syyksi Ruotsin tie -kehyksessä, jossa tehtiin erontekoja kahden pohjoismaisen hyvinvointivaltion välillä. Vaikka mediapuheessa huomioitiin erilaisesta sosiaalipolitiikasta johtuvan erilaisen segregatiokehityksen hyödyt Suomelle, katujengikehityksen selitysmallit ja ratkaisuehdotukset julkisessa keskustelussa painottuivat universaalin ja aktivoivan sosiaalipolitiikan sijaan yhden väestöryhmän ongelmien korostamiseen ja rangaistusjärjestelmän koventamiseen.

Yhteiskunnan interventoiden oikein kohdistamiseksi katujengikehityksen syiden tutkiminen on tärkeää. Katujengikehitystä koskevan keskustelun ominaispiirteiden ja taustatekijöiden tietoperustan vahvistuminen mahdollistaa myös laajemmin hyvinvoinnin edistämisen. Mediapuhe voi vaikuttaa kaupunkien julkiseen mielikuvaan, poliittiseen päätöksentekoon ja sosiaaliseen koheesioon. Tutkielma auttaa ymmärtämään, miten kaupunkien sosiaalista ympäristöä ja kehityskulkuja esitetään ja miten kehystykset vaikuttavat politiikan asialistaan.

Avainsanat: katujengit, syrjäytyminen, sosiaalipolitiikka, kriminologia, mediatutkimus, nuoret

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Katujengiytyminen nuoren syrjäytymisen ilmentymänä	4
3	Median rooli julkisen keskustelun ja politiikan asialistan kehystäjänä	7
4	Tutkimusasetelma	9
5	Median tavat kehystää kotimaisen katujengikehityksen syitä	14
6	Johtopäätökset	23
	Kirjallisuus	26

1 Johdanto

Nuorten miesten väkivalta- ja omaisuusrikoksiin kytkeytyviä ryhmittymiä, jengejä, on ollut Suomessa pitkään. Historian esimerkkeinä vaikkapa 1700-luvun lopulla syntyneet eteläpohjalaiset puukkojunkkarit (Ylikangas 1976), 1800-luvun kylätappelijat (Haavio-Mannila 1958), 1900-luvun alun helsinkiläiseen työväenluokkaan ja huliganismiin liitetyt sakilaiset (Koskela 2002), 1950-luvun lättähatut (Heiskanen & Mitchell 1985) ja 1990-luvulta alkaen järjestäytyneeksi rikollisuudeksi määritelty moottoripyöräjengit (von Lampe & Blokland 2020).

Suomeen on rantautunut 2020-luvulla uudentyyppisiä Eurogang-määritelmän mukaisia nuorten katujengejä (Poliisi 2022; Forss 2023, 2, 10). Kriminologien Eurogang-määritelmän mukaan katujengi on *”mikä tahansa pysyväisluontoinen, katuorientoitunut nuorisoryhmä, jonka osallistuminen laittomiin aktiviteetteihin on osa ryhmän identiteettiä”* (Klein & Maxson 2006, 3–4). Suomen poliisi määrittelee katujengit samankaltaisesti ja lisää katujengeihin tunnistettuina piirteinä verkostomaisuuden, nuoren ikärakenteen, huumausaine- ja väkivaltarikollisuuden sekä kaupunginosien, sosiaalisen median ja populaarikulttuurin roolin jengin maineen rakentamisessa (Poliisi 2024). Keskusrikospoliisi ilmaisi huolensa kotimaisen katujengirikollisuuden kasvamisesta, kovenemisesta ja kansainvälistymisestä ensimmäisen kerran syksyllä 2021 (Yle 2021; Poliisi 2022), Ruotsissa huoli katujengien yhteiskuntaan juurtumisesta nousi jo 2010-luvulla (Rostami 2017, 367).

Ruotsin katujengikehitystä on selitetty sosiaalisella ja taloudellisella eriarvoisuudella, joka kytkeytyy koulutus- ja asuntopolitiikan uudistuksiin viime vuosikymmeninä (Åberg & Tyvelä 2023, 292–293, 304; Kornhall & Bender 2019, 11–18; Julkunen 2017, 254, 257–259). Ensimmäisten polvien maahanmuuttajaväestöllä ei oletettavasti ole kantaväestön tiedollisia ja taloudellisia resursseja (Ansala & Hämäläinen & Sarvimäki 2019, 477), jolloin markkinaehtoinen asuntopolitiikka, valtiolle kuuluneiden palveluiden yksityistämiskehitys ja koulutuksen lisääntynyt valinnanvapaus vaikuttavat kiihdyttäneen segregatiokehitystä.

Katujengirikollisuudesta ei ole paljon luotettavaa tilastotietoa Suomessa (Haapakangas & Kaakinen 2023), mutta henkirikollisuus ja varkausrikokset ovat laskeneet 1990-luvulta lähtien yleisen länsimaisen kehityksen mukaisesti (Kivivuori ym. 2018, 137–138). Myös nuorten rikollisuus ja rikosuhrikokemukset ovat laskeneet viime vuosikymmeninä (Kaakinen & Näsi 2021, 1; Danielsson 2022, 18). Samaan aikaan ryöstö- ja pahoinpitelyrikoksissa on 2020-

luvulla havaittavissa kasvua ja kasaantumista; pieni osa yhä nuoremmista nuorista, etenkin alle 15-vuotiaista, tekee entistä enemmän ja entistä vakavampia rikoksia (Haapakangas & Kaakinen 2023; Danielsson 2022, 18–20; Beuker ym. 2023, 9). Sekä rikollisuuden että uhrikokemusten kasaantumisessa on havaittavissa alueellista ja sosioekonomista eriytymistä (Kivivuori ym. 2018, 141–142).

Rikosoikeudellisesti tarkasteltuna katujengit asettuvat Suomessa nuorisoriikollisuuden ja järjestäytyneen rikollisuuden välimaastoon. Nuorisoriikollisuus tarkoittaa nuorten ryhmien tekemiä yksittäisiä rikoksia lyhyellä aikavälillä. Katujengeissa on kyse löyhistä, mutta pysyväisluontoisista, alueellisesti identifioituneista rikollisverkostoista. Vakavampi järjestäytynyt rikollisuus on laajemmalle levittäytynyt ilmiö. (Forss 2023, 23.) Scott H. Decker, David C. Pyrooz & James A. Densley (2022, 232) katsovat skandinaavisten katujengien täyttävän pääasiassa Eurogang-määritelmän, joidenkin ryhmien he katsovat olevan järjestäytyntä rikollisuutta. Isossa-Britanniassa katujengien on nähty tarjoavan erityisen urapolun alaikäisille. Katujengit ovat kehittyneet nuorten hauskanpitoryhmistä rikollisiksi ”yrityksiksi”, jotka ovat juurtuneet osaksi yhteiskunnan rakenteita ja toimivat valtion valvonnan ulottumattomissa. (Densley 2014, 519.) Ruotsissakin ollaan huolissaan katujengien soluttautumisesta yhteiskunnan instituutioihin, kuten yksityistettyihin lastensuojelulaitoksiin (Polisen 2024; Yle 2024). Suomessa katujengit eivät vaikuta olevan osa järjestäytyntä rikollisuutta, mutta uhka vastaavalle kehitykselle on kasvanut (Poliisi 2024), joten keinoja pysäyttää vastaavat kehityskulut Suomessa etsitään kipeästi.

Mediatuotteiden analysointi tarjoaa perspektiiviä yhteiskunnan ja kulttuurin muutosten tarkasteluun (Väliaverron 2003, 17–22, 32). Yhteiskunnan resurssien oikein kohdistamiseksi on pyrittävä vahvistamaan tietoperustaa ilmiöstä ja ymmärtämään katujengikehityksen syitä. Kuneliuksen (1996, 393–394) mukaan journalismia tutkittaessa ymmärretään uutisten sekä esittelevän päivänpolttavia ilmiöitä että rakentavan suhteita ihmisten ja instituutioiden välille. Katujengikehityksen mediapuhe voi vaikuttaa nuorten identiteettiin ja sosiaaliseen yhtenäisyyteen.

Median tavalla kertoa asioista on merkitystä myös sosiaalipolitiikan asialistaa määriteltäessä. Poliittikka on järjestelmällistä toimintaa, jossa eri intressiryhmät erilaisin keinoin kamppailevat tai sopivat yhteiselämän resursseista ja pelisäännöistä (Herkman 2011). Katujengien torjumiseen ja nuorten syrjäytymiseen mainitaan useampi tavoite pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa (Valtioneuvosto 2023, 94–95, 182). Vaikka katujengiin

päätymisen voidaan mieltää yksilön tragediaksi, ilmiöllä on yhteiskuntarauhallisia, taloudellisia ja sosiaalisia ulottuvuuksia. Siksi on ymmärrettävä, millaisista lähtökohdista katujengi-ilmiön puuttumiseen tähtääviä toimenpiteitä päättäjät ja äänestäjät arvioivat.

Ymmärryksen lisäämiseksi tässä artikkelissa keskitytään tarkastelemaan valtamediassa esiintyviä kehyksiä katujengiytymiskehityksen syistä: *Miten suomalaisessa valtamediassa on kehystetty kotimaista katujengikehitystä ja ilmiön syitä? Miten kehykset ovat muuntuneet ajassa?* Vastauksia etsitään suomalaisen valtamedian ilmiötä selittämään pyrkivien uutisartikkeleiden kehysanalyysillä.

2 Katujengiytyminen nuoren syrjäytymisen ilmentymänä

Mitä katujengiytymisilmiö kertoo pohjoismaisista hyvinvointivaltiosta? Haapajarvi ja Junnilainen (2014, 710–711) osoittavat, että siinä missä katujengeissä rikoksien tekeminen historian saatossa on ollut työläistaustaisten nuorten miesten ohimenevä siirtymäriitti aikuisuuteen, näyttää viimeisten vuosikymmenien eurooppalainen jengikehitys heijastelevan yhteiskuntien eriarvoistumista ja luokkaerojen kasvua. Kehityksessä huolettua erityisesti kaksi asiaa; ikähaitarin alaikä on laskenut yläasteikäisiin ja jäsenyyden kesto on pidentynyt.

Katujengien syntyprosessissa marginalisaatio on keskeinen käsite. Jengien jäsenet erottuvat usein valtaväestöstä etnisyyden, kielen, kulttuurin, ulkonäön tai uskonnon perusteella. Jos valtaväestön luomat valtarakenteet marginalisoivat tiettyjä ryhmiä näköalattomuuteen saakka, he etsivät ja luovat itse rakenteita, joissa heillä on valtaa. (Covey 2010, 19.) Pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa sosiaalipolitiikalla pyritään kaventamaan sosioekonomisia eroja ja sosiaalinen liikkuvuus on helpompaa kuin muissa järjestelmissä, jolloin yksilöllisillä ominaisuuksilla, kuten koulupudokkuudella tai käytöshäiriöillä, on merkittävämpi vaikutus rikolliselle uralle päättymisen riskitekijöinä kuin perheen luokka-asetelmalla, varallisuudella tai syntyperällä (Savolainen ym. 2013, 180–182, Suonpää ym. 2023, 103–105). Tulonsiirtojen ja universaalien palveluiden, kuten koulutus- ja terveydenhoitojärjestelmän, on katsottu hillitsevän perheen alhaisen tulotason vaikutusta myöhempään rikollisuuteen ja syrjäytymiseen (Hiilamo ym. 2022).

Rikoskäyttäytyvät nuoret Suomessa ovat tutkimusten mukaan usein perhetaustaltaan huono-osaisia työmarkkina-asetelmalla ja koulutusasteella mitattuna (Alanko ym. 2023, 28).

Päihderiippuvuus, lapsuudenaikaiset tunteidensäätelyn, käyttäytymisen ja keskittymisen häiriöt, nuoruusiän psykososiaaliset ongelmat, traumaattiset kokemukset sekä työhön ja koulutukseen kiinnittymisen haasteet lisäävät sekä rikos- että syrjäytymisriskiä (mm. Schwartz ym. 2015, 115, Savolainen ym. 2015, 170–180, Peltonen ym. 2020, 849).

Syrjäytymisriskissä olevien varhainen ja yksilöllinen tukeminen, harrastusmahdollisuuksien lisääminen, koulutukseen ja työhön kiinnittyminen ja mielenterveys- ja päihdehoidon kohentaminen ovat todettu keskeisiksi keinoiksi rikollisuuden vähentämiseen (Suonpää ym. 2023, 106–108).

Huolta alan ammattilaisissa ja tutkijoissa herättää muun muassa neuropsykologisten ongelmien tuomat haasteet selviytyä palvelujärjestelmässä sekä verkostoyhteistyötä heikentävä raskas byrokratia (edm. 2023, 106–107). Etenkin opettajat osaavat ennustaa tarkkanäköisesti lasten tulevaa rikollisuutta (Elonheimo 2010, 5) ja ylisukupolvinen koulutuksellinen syrjäytyminen on osoittautunut keskeiseksi rikosriskiä kasvattavaksi tekijäksi (Savolainen 2013, 180).

Brittiläisessä katujengitutkimuksessa on käytetty alun perin Hardingin vuonna 2014 tekemää sovellutusta Bourdieun sosiaalisen kentän teoriasta ja luotu jengidynamiikkaa kuvaava teoria ”*street capital*”, *katupääoma*. Nuorten nähdään liittyvän jengeihin, koska näköpiirissä ei ole muuta uskottavaa tai mahdollista uravaihtoehtoa. Jengi toimii omien, hyvin sukupuolittuneiden, sääntöjensä ja logiikkansa mukaan, mutta koska tämä sosiaalinen kenttä on intensiivisesti kilpailtu, nuoret sekä kukoistavat että selviytyvät luomalla, vaihtamalla ja säilyttämällä henkilökohtaisen katupääomansa tasoa. (Decker ym. 2022, 235–241.)

Kotimaisessa lähiötutkimuksessakin on nuorten todettu kerryttävän sosiaalista pääomaa eli statusta lähiöihin kiinnittymisen kautta. Se voi olla luonteeltaan joko negatiivisesti sitovaa, esimerkiksi rikollisuuteen, tai siltoja rakentavaa, jolloin sosiaalinen pääoma auttaa parantamaan omaa elämäntilannetta ja pääsemään eteenpäin, kun perheestä tai yhteiskunnan palveluista ei ole saanut apua. (Van Aerschot ja Salminen 2018, 259–260.)

Asuinalueen huono-osaisuudella, alueen yleisellä rikosaktiivisuudella sekä nuorten vertaisverkostoilla on yhteys nuorten rikoskäyttäytymiseen (Mikkonen ym. 2020, Airaksinen ym. 2021, Damm & Dustmann 2014). Kaupunkiseuduiltaan vähäisesti segregoituneessa Suomessa tämä toteutuu lähinnä väkivaltarikollisuuden kohdalla ja sosiaalisen valikoitumisen kautta; asuinalueen huono-osaisuus ei nosta rikosriskiä, vaan alueelle valikoituu valmiiksi rikosriskissä olevia henkilöitä (Airaksinen ym. 2021, 7). Kaupunginosien tai alueiden maineiden eriytyminen on huolestuttava kehityskulku. Nuorten katujengit identifioituvat kaupunginosiin (Poliisi 2024), joten katujengiin liittyminen voidaan ajatella pyrkimyksenä kasvattaa sosiaalista katupääomaa.

Richard Wilkinson & Kate Pickett (2011, 154) näkevät katujengityyppisen rikollisuuden kasvun olevan merkki yhteiskuntien eriarvoistumisesta ja nuorten miesten statuskampailuista. Länsimaisten yhteiskuntien kontekstissa väkivaltarikollisuuden kasvua tutkittaessa on todettu väkivallantekijöiden ja -uhrien olevan useimmiten huono-osaisten alueiden nuoria miehiä. He reagoivat rikollisilla teoilla vähäisen statuksensa säilyttämiseksi.

(Wilkinson & Pickett 2011, 154–157.) Perheet, koulutuspolut, asuinalueet ja statuskilpailu ovat kaikki osatekijöitä, jotka yhdistävät väkivallan eriarvoisuuteen ja eriarvoisuuden kasvaessa väkivaltarikokset lisääntyvät (edm. 2011, 158). Jokaisesta kaltoinkohdellusta ei kuitenkaan tule katujengiläistä, ja toisaalla katujengejä on myös perinteisesti tasa-arvoiseksi arvioiduissa yhteiskunnissa.

Syrjäytyminen ei suoraan johda rikolliselle polulle, vaan rikollisen uran valitseminen opintojen jatkamisen tai työuran sijaan on yksi syrjäytymisen ilmentymä. Syrjäytyminen ja osattomuus ovat vastakohtaisia käsittepareja osallisuuden kokemukselle. Osallisuuden kokemuksen heiketessä tulevaisuushorisontti kapenee, luottamus ihmisiin laskee ja toimijuus keskittyy nykyhetkessä selviytymiseen. (Leemann & Virrankari 2022, 152, 161.) Esimerkiksi COVID-19 pandemian aikana vähemmistöihin kuuluvien nuorten osallisuuskokemukset ja hyvinvointierot polarisoituivat suhteessa valtaväestöön (Leemann & Virrankari 2022, 161). Osallisuuden kokemuksen on todettu rakentuvan merkityksellisyyden tunteesta, koetuista vaikutusmahdollisuuksista, yhteisöön kuulumisesta sekä riittävästä sosiaalisista, kulttuurisista ja tiedollisista resursseista (Leemann ym. 2021, 401–404).

3 Median rooli julkisen keskustelun ja politiikan asialistan kehystäjänä

Millainen rooli medialla on yhteiskunnallisten ilmiöiden esiintuojana ja niistä käydyin keskustelun kehystäjänä? Media esittelee tulkintoja ympäröivästä todellisuudesta ja käyttää valtaa valikoinnin ja kohdistamisen kautta. Elina Nopparin ja Mari K. Niemen (2017, 245–246) mukaan journalistisen median tehtäviksi voidaan laskea kansalaisten informoiminen yhteiskunnallisesta päätöksenteosta, areenan tarjoaminen keskustelulle sekä valtaapitävien tekojen kriittinen tarkastelu. Median on tulkittu 2000-luvulla määrittelevän poliittisen keskustelun asialistaa enenevissä määrin ja vaikuttavan edustukselliseen vallankäyttöön näkyvyyden säännöstelyn ja päätöstentekijöiden mediassa tekemien julkisten sitoumuksien kautta (Kunelius ym. 2010, 455–461, Niemi ym. 2017b, 23, Noppari & Niemi 2017, 245–246). Mediaa voidaan pitää sekä suorien poliittisten vaatimusten esittäjänä että kansalaisten mieltymyksiä poliittisiksi vaatimuksiksi muuntavana ja välittävänä tahona (Kivivuori ym. 2018, 317).

Tietyt aiheet määrittyvät valtamediassa toiston kautta mediatotuusiksi, jolloin mediatotuuden määrittelemiseen osallistuneen neuvotteluasema päätöksentekotilanteessa kohenee ja mediatotuus aiheesta muotoutuu valtaresurssiksi (Kunelius ym. 2010, 393–395, 454–455). Samat toimijat saattavat osallistua ensin poliittisten vaatimusten esittämiseen mediassa ja muuntaa sitten vaatimuksia politiikkatuotteiksi työssään (Kivivuori ym. 2018, 315–317, 323). Esimerkiksi rikosten koventamisperusteista tai neuropsykologista tukea tarvitsevien palveluista päätettäessä on merkitystä sillä, miten ja kenen toimesta ilmiöitä on mediassa käsitelty.

Valtamedian tapa kehystää yhteiskunnan ilmiöitä vaikuttaa sekä politiikan asialistaan että julkiseen puhetapaan. Päätäjät tarvitsee myönteistä julkisuutta saadakseen ajamansa päätökset läpi. Vaikka varsinainen lainvalmistelutyö etenee ilman median vaikutustakin (Noppari & Niemi 2017, 263–264, Kunelius ym. 2010, 456), media käyttää symbolista agendavaltaa vaikuttamalla politiikan esitys- ja puhetapoihin mediajulkisuuden, mielikuvien luomisen ja tunteisiin vetoavien aiheiden esiin nostamisella (Noppari & Niemi 2017, 262–264). Poliitiikan *medioitumisella* tarkoitetaan median vaikutusvallan kasvua politiikassa, jolloin median rooli ei supistu vallan vahtikoiraaksi, vaan media nostaa uusia asioita politiikan agendalle ja määrittelee, missä sävyssä ja määrin asioita julkisuudessa käsitellään (Niemi ym. 2017, 302–

305). Rikosuhkia koskeva informaatio on usein medioitunutta; yksittäinen rikosuutinen näyttäytyy neutraalina, mutta uutisten muodostama kokonaisuus saattaa antaa mittasuhteiltaan tai olosuhteiltaan vääristyneen kuvan rikosilmiöstä (Kivivuori ym. 2018, 253). Siksi on tärkeää tutkia katujengirikollisuutta koskevaa uutisointia tarkastellen yksittäisten uutisten yhdessä muodostamaa kokonaiskuvaa ilmiöstä.

Paikallinen mediamaisema on monimutkainen yhteiskuntaan integroitunut ekologiansa, josta on tunnistettavissa erilaisia prosesseja, seurauksia ja tunnuspiirteitä. Mediatutkimusta ei tule typistää yksittäisten tekstisisältöjen, ääneen päässeeseen tahon tai yleisön tarkasteluun. (Andersson 2011, 24–36). Vaikka sosiaalinen media ja joukkoviestinnän yleisöjen fragmentoituminen ovat muuttaneet käsitystä uutismedian roolista, uutismediat ovat keskeinen sosiaalinen linkki erilaisten ihmisten ja todellisuuksien välillä (Väliverronen 2012, 101–103, Herkman 2011). Verkkolehtiä ja tv-yhtiöiden uutissivuja lukee 85 prosenttia suomalaisista (Saarenmaa & Kohvakka 2022). Media vaikuttaa nuorten identiteetin kehitykseen tarjoamalla nuorien käyttöön persoonallisuuden rakennuspalikoita, kuten arvoja, roolimalleja, käsityksiä ja stereotyyppioita sosiaalisista ryhmistä (Huntemann & Morgan 2001, 310–314). Näiden tunnuspiirteiden ja syy-seuraussuhteiden tunnistamisella lisätään ymmärrystä suomalaisesta mediamaisemasta, jonka vaikutuksessa nuorten arkeen vaikuttavia sosiaalipoliittisia päätöksiä tehdään ja jonka kuvastoon nuoret saattavat itseään peilata.

Journalismi voidaan nähdä kulttuurissamme rakennettuna todellisuutena (Väliverronen 1996, 108). Tiedostaen tai tiedostamattaan toimittaja etsii syitä käsittelemilleen ilmiöille sekä korostaa tai häivyttää joitakin todellisuuden osasia (Karvonen 2000, 82; Entman 1991, 9; Entman 1993, 52). Rens Vliegthart & Liesbet van Zoonen (2011, 110–112) tarkentavat, että laajemmat sosiaaliset ja kulttuuriset kontekstit, rakenteelliset jakolinjat ja valtasuhteet ohjaavat ilmiöiden esittämistä ja tulkintaa uutismedioissa. Samaa aihetta käsittelevät uutisartikkelit rakentavat jatkokertomuksen, jonka osaksi uudet uutiset asettuvat (Väliverronen 1996, 91, 111). Saman aihepiirin uutisartikkeleissa toistuu vakiintuneet tarinalliset konventiot, joita voidaan kutsua kehyksiksi (Väliverronen 2005, 343, 350). Kehykset voidaan ymmärtää tiedostamattomien mielen karttojen ja sosiaalisten normien yhdessä muodostamaa kulttuuria reflektiovina tapoina esittää ilmiöitä (Väliverronen 1996, 108). *Kehys* on kuitenkin paikalliskulttuurin kaltaista käsitettä suppeampi ja joustavampi, sillä kokonaisuuksista voidaan tunnistaa monenlaisia muuntuvia kehyksiä ja toimijoille määrittäyty eri kehyksissä erilaisia identiteettejä (Jokinen & Juhila 2016, 283).

4 Tutkimusasetelma

Tutkielmassa tarkastellaan suomalaisen median tapoja kehystää katujengi-ilmiön taustasyitä.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1) Miten valtamediassa on kehystetty kotimaista katujengikehitystä ja ilmiön syitä?
- 2) Miten kehykset ovat muuttuneet ajassa?

Aineisto

Aineisto kerättiin Helsingin Sanomien ja Ylen katujengi-ilmiötä käsittelevistä uutisartikkeleista. Artikkelit etsittiin Ylen ja Helsingin Sanomien verkkoarkistoista hakusanoilla katujeng* ja jeng* ajanjaksolta 1.1.2020-30.9.2024. Jotta aineisto kuvaisi kattavasti suomalaista mediakeskustelua aiheesta, aineistoksi on valittu eri tavoilla rahoitetut mediatilat; julkisrahoitteinen Yle ja kaupallinen Sanoma. Molempien verkkojulkaisut ovat tavoitavuudeltaan Suomen laajimpia (Yle 2019, Helsingin Sanomat 2023).

Aineistosta pudotettiin pois artikkelit, joissa katujengi-ilmiön syitä ei käsitelty Suomen kontekstissa sekä ei-toimituksellinen sisältö, kuten mielipidekirjoitukset. Ensimmäisen läpiluennan jälkeen aineistoksi valikoitui feature-tyyppiset artikkelit, sillä feature on tavanomaista uutisartikkelia selittävämpi ja kuvailevampi. Featurejournalismi pyrkii taustoittamaan ja esittämään ilmiötä kontekstissaan: feature taustoittaa miksi, miten ja kenen toimesta asia tapahtui (Räty 2022, 12–15). Ylellä ”Yle Tutkii”, ”MOT” ja ”Tutkivaa journalismia”, Helsingin Sanomilla esimerkiksi ”Kuukausiliite” ja ”HS Analyysi” -sarjojen artikkelit ovat feature-tyyppisiä.

Alustavassa luennassa havaittiin mahdollisuus katujengi-ilmiön selitysmallien muutosten ajalliseen tarkasteluun, jolloin tarkempaan kehysanalyysiin päätettiin valita artikkeleita tasaisesti vuosilta 2020–2024. Vuosilta 2020–2021 ja 2024 artikkeleita valikoitui 2–4 kappaletta per mediatalo, vuosina 2022–2023 aiheesta kirjoitettiin erityisen paljon, joten vuodet korostuvat myös aineistomäärissä (Taulukko 1). Aineistoon karsittiin valikoidulla satunnaisotannalla viisikymmentä artikkelia, 25 artikkelia per mediatalo. Myös saturaatio

toimi valikointikriteerinä; mikäli artikkelissa tuotiin esiin uusi näkökulma verrattuna aiempiin vuosiin, artikkeli päätyi tutkimusaineistoon.

Taulukko 1. Aineistonäytteen jakautuminen.

Julkaisuvuosi	Helsingin Sanomat	Yle
2020	3	3
2021	2	4
2022	4	7
2023	13	7
2024	3	4
<i>yhteensä</i>	<i>25 artikkelia</i>	<i>25 artikkelia</i>

Tutkimusmenetelmä ja analyysin kulku

Laadullisin menetelmin voidaan tutkia yksilöiden käyttäytymiseen ja rikosurien kulkuun vaikuttavia kulttuurisia käsityksiä ja merkityksiä (Kivivuori ym. 2018, 97–100, 110). Mediatekstejä tutkivan tehtävä ei ole löytää ”oikeaa” tulkintaa tekstien tarkoitusperistä tai merkityksistä vaan tarkastella, miten monenlaisia merkityksiä tekstit eri vastaanottajille luovat (Lehtonen 2004, 297–299).

Tutkielman analyysimenetelmä pohjaa Erving Goffmanin vuonna 1974 esittelemään kehysanalyysiin. Kehyksellä Goffman tarkoittaa tulkintakehystä, jonka kautta vuorovaikutustilanteissa hahmotetaan, tunnistetaan ja nimetään ilmiöitä (Goffman 2012). Goffmanin kehysanalyysistä on tehty sovellutuksia, joilla voidaan tutkia median tapaa kehystä yhteiskunnallisia muutoksia ja poliittisia kiistakysymyksiä (esim. Scheff 2005, 369, Entman 1993, Väliverronen 1996, 108–112)¹. Kehysanalyysi on peruslähtökohdiltaan dynaamista, sillä ilmiöiden kehykset ovat elastisia ja lisäinformaation myötä muuntuvia (Goffman 2012). Kehysanalyysin on todettu sopivan hyvin ajallisen muutoksen ja mediatuotteiden tarkasteluun (Luhtakallio 2005, 192, 201–202). Tutkielmassani ammennan Luhtakallion (2005), Malilan (2022), Uutela & Väliverronen (2022) ja Güntherin (2012) tapaan erilaisten tekstien kontekstia korostavasta kotimaisesta yhteiskunta-alan

¹ Väliverronen pohjaa sovellutuksensa mm. Snow & Benford 1988, Gamson & Lasch 1983, Entman 1993.

kehysanalyysista. Edellä mainitut ovat kehysanalyysin avulla syventäneet ymmärrystä siitä, miten vallitsevat kehykset heijastavat ja muokkaavat yhteiskunnallisia muutoksia, kulttuuria ja toimintatapoja tietyssä kontekstissa tiettyinä ajankohtana.

Kehysanalyysi ei jää sisällönerittelyyn tai aiemman teorian testaamiseen (Luhtakallio 2005, 201). Kehysten tulkinnan lähtökohtana on esitettyjen argumenttien analysoiminen tilannekontekstissaan (Karvonen 2000, 84, D'Angelo 2002, 882). Kehysanalyysissa kehyksiä tunnustetaan kiinnittämällä huomiota uutistekstien tapaan määritellä ongelmia, diagnostisoida syitä, tehdä moraalisia arvostelmia ja ehdottaa parannuskeinoja, oikeuttaa tiettyjä menettelyjä sekä ennustaa niiden mahdollisia vaikutuksia (Entman 1993, 52). Kehyksen rakennuspalikoita löytyy sekä yksittäisistä artikkeleista että useamman samaa asiaa käsittelevän artikkelin luomasta kokonaisuudesta. Kehystämiskeinojen, kuten semanttisten merkitysten, esiintymistiheyden ja homogeenisyyden tulee olla riittävän korostuneita, jotta ne voivat luoda tietyn kehyksen. (Anderson 2011, 721–722).

Analyysi lähti liikkeelle induktiivisesti, aineistosta kiinnostavia tunnuspiirteitä koodaten, mutta kontekstin huomioimiseksi yhä uusilla läpilyöntakerroilla teemoitteluun tuli mukaan ilmiön viitekehyksestä deduktiivisia piirteitä (ks. Vuori 2021). Näin aineisto tulkittiin konstruktivistiseen epistemologiaan pohjautuen (Xu & Zammit 2020, 2–3).

Analyysiprosessin aluksi kehysten rakennuspalikoita etsittiin ja tunnustettiin yksittäisistä artikkeleissa esitetyistä puheenvuoroista. Pyrittiin löytämään ilmiötä kuvailevia tunnuspiirteitä, toimijoita, ajallista kehitystä sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista kontekstia Entmanin (1993) kehysanalyysin ulottuvuuksia tarkastellen; miten teksteissä osoitetaan ongelmia, määritellään syitä, tehdään moraalisia arvostelmia ja esitetään ratkaisuja, kuka toimii tiedollisena auktoriteettina, miten annetut syyt kuvitetaan tai millaisia nostoja tehdään.

Ajallisena kontekstina analyysissa toimi esimerkiksi nuorten osallisuuden kokemuksiin vaikuttanut COVID-19 pandemia vuosina 2020–2022, katujengi- ja nuorisorikollisuuteen liitetyt rikostilastot 2020–2023, ensimmäiset kotimaiset katujengiaiheiset oikeudenkäynnit ja tuomiot vuosina 2022–2023, 2020-luvulla lisääntynyt ADHD-diagnosointi (THL 2024), eduskuntavaalit huhtikuussa 2023 sekä hallitusohjelman julkaiseminen kesäkuussa 2023. Puheenvuoroissa esitetyt katujengikehityksen syyt ja seuraukset olivat toistuvasti päällekkäisiä. Syyt ja seuraukset koodattiin. Yhdenmukaiset ja päällekkäiset syyt ja seuraukset luokiteltiin omiin teemoihinsa, joita löytyi 15 erilaista (Taulukko 2). Koodaukseen

ja teemoitteluun käytettiin Nvivo- ja Excel-ohjelmia sekä käsin tehtyjä muistiinpanoja.

Taulukko 2. Aineistosta tunnistetut teemat.

Teema	Esitetyt syyt ja seuraukset	Yleistävä kuvaus sisällöstä
1	Drill ja trap rapilla on rooli	Rap-lyyrikoiden dissauksia kostetaan katujengirikoksilla
2	Keskiluokkaiset kokaiininkäyttäjät kansainvälistävät rikollisuutta	Keskiluokan uusi juhlintakulttuuri rahoittaa katujengejä, terrorismia ja ilmastorikoksia
3	Liian lepsut rangaistukset	Järjestäytyneet ryhmät ja nuoret tekevät rikoksia, koska seuraamukset liian kevyet
4	Työttömien lähiöt ja oppimiserot koulujen välillä huolettavat	Ruotsin segrekaatiovirheiltä suojautumalla ehkäistään katujengiytymistä
5	Roadman-muodilla ja merkkivaatteilla on rooli	Roadman-vaatetyylin ihailu johtaa roadman-käytökseen
6	Easy money	Huumeita myymällä ei tarvitse tehdä töitä tai opiskella
7	Koulupolulta toiseutetut nepsynuoret	Varhaisempien vaiheiden puutteellisen tuen vuoksi ei ole pääsyä opiskelu- tai työelämään
8	Mielekästä yhteisöä ei ole löytynyt	Katujengit korvaamassa turvallisen yhteisön ja harrastusmahdollisuuksien puutetta
9	Segrekaatiotoimet suojaamassa ilmiöltä	Eri asumismuotojen sekoittaminen luonut enemmän tulevaisuusnäkyviä nuorille
10	Ylisukupolvinen huono-osaisuus	Jengirikollisuus täyttää tarpeita, joihin perhe ja yhteiskunta ei vastaa
11	Musiikkiura ehkäisee rikollisuutta	Poliisi ei anna esiintymislupia rikollisille
12	Viranomaisyhteistyö ei toimi	Neuvottomuus, tiedonkulun esteet, jatkuvuuden puute
13	Kotoutumisen pulmia ei saada ratkaistua	Rasismi vs. hyssyttely, palveluista ulos jääminen johtavat Ruotsin tielle
14	Nuoret ovat nuoria	Ulkonäkö ja status kiinnostaneet aina, nuoruus universaalisti rikosaktiivisin elämänvaihe
15	Huomionhakuiset ryöstelevät muita nuoria	Muita nuoria pelottaa ja sääliittää huomionhakuiset ja itseä nuoremmat jengiläiset
<i>yhteensä 15 teemaa</i>		

Taulukon 2 teemoissa statuksen tavoittelu sosiaalisessa mediassa ja hedonismi syynä katujengiytymiselle näkyivät etenkin teemoissa 1 (Drill rap), 5 (Roadman-muoti ja merkkivaatteet), 6 (Easy money) ja 15 (Huomionhaku). Teemat esiintyivät välillä teemojen 11 (Musiikkiura rikollisuuden ehkäisijänä) ja 14 (Nuoret ovat nuoria) kanssa, jolloin statuksen

tavoittelu muuntui nuorille tyypilliseksi, tavoiteltavaksi ja/tai rikospolulta takaisin kaidalle polulle johtavaksi toiminnaksi. Nimesin nämä kaksi teemakokonaisuutta kehikseksi ”Status”.

Teemoissa 7 (Nepsynuoret), 8 (Harrastusmahdollisuuksien puute), 12 (Hapuileva viranomaisyhteistyö), 13 (Kotoutumisen pulmat) ja 10 (Ylisukupolvinen huono-osaisuus) painotukset perimmäisistä syistä olivat erilaisia, mutta taustalla oli sama osattomuuden kokemus: et kelpaa sen näköisenä tai oloisena kuin olet ja jätät yksin, ilman yhteiskunnan tukea. Nuori päätyy katujengiin, josta saa hyväksyntää ja yhteisön ympärilleen. Toisen kehiksen nimeksi tuli ”Osattomuus”.

Tässä vaiheessa jäljellä olivat teemat 3 (alaikäisten lepsut rangaistukset), 2 (keskiluokan juhlintakulttuurin muutos), 13 (kotoutumisen pulmat), 9 (segregaatiolta suojautuminen) ja 4 (koulutuserot ja työttömien lähiöt). Näistä muodostuvan kokonaisuuden nimesin ”Ruotsin tie”-kehikseksi, missä sosiaalipolitiikan näkökulmasta kiinnostavasti korostuvat pyrkimykset osoittaa erontekoja kahden pohjoismaisen hyvinvointivaltion kehityskulkujen väliltä. Lopullisen läpiluennan myötä sisällöltään yhteneväisistä teemoista muodostui kolme kehystä: Status, Osattomuus ja Ruotsin tie.

5 Median tavat kehystää kotimaisen katujengikehityksen syitä

Katujengejä koskevista feature-artikkeleista paikantui kolme kotimaisen katujengikehityksen kehystä: statuksen, osattomuuden ja Ruotsin tien kehukset. Ne kaikki ovat kulkeneet tiiviisti mukana selittämässä katujengi-ilmiötä 2020-luvun kotimaisessa mediakentässä. Jokainen kehys lähestyy eri näkökulmasta katujengejä ja rikolliselle polulle päätyneitä nuoria. Kehykset ovat tunnistettavissa muun muassa erilaisista toimijoista, ratkaisuehdotuksista sekä nuorten ja viranomaisten rooleista. Kehysten keskeiset piirteet on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Kotimaisen katujengi-ilmiön kehukset valtamediassa 2020-luvulla.

	Status-kehys	Osattomuus-kehys	Ruotsin tie -kehys
<i>Nuoren rooli</i>	Hakee huomiota ja helppoa elämää, omaa väärät arvot	Ilman tarvitsemaansa tukea jäänyt, uhri Rasismien syrjäyttämä	Yhteiskuntatason ratkaisujen kohde, osa kasvotonta joukkoa
<i>Syyt paikantuvat</i>	Yksilötasolle	Instituutioiden tasolle	Yhteiskunnan tasolle
<i>Korostuvat toimijat</i>	Musiikki-ala, kokemusasiantuntijat, tavalliset nuoret, sosiologian tutkijat	Kokemusasiantuntijat, kriminologian tutkijat, nuorten kanssa työskentelevät	Poliisit, poliitikot, segregaatiotutkijat
<i>Syiden toiminnalliset ulottuvuudet</i>	Nuorisokulttuurin paheksumisen ja puolustamisen ulottuvuudet → Vallitseva arvomaailma ja muoti-ilmiöt syynä katujengikehitykseen	Neuropsykologisen tuen ja rasismien ulottuvuudet → Eriarvoinen kohtelu ja hapuileva yhteistyö syynä katujengikehitykseen	Erontekoulottuvuudet kahden pohjoismaisen hyvinvointivaltion välillä → Segregaatiokehitys ja rangaistusjärjestelmä syynä kehitykseen
<i>Syiden ajalliset ulottuvuudet</i>	Aluksi viihteellinen, ensimmäisten oikeudenkäyntien myötä synkkenee	Tarkastelujakson ajan melko muuttumaton, adhd-keskustelua myötäilee	Aluksi neutraali, rauhoittava, eduskuntavaalien myötä kovenee
<i>Kuvasto</i>	Roadman-vaatteita, kaupunki iltavalossa, youtube-videoita, uhmakkuus, etnisyydeltään monenlaisia nuoria	Ilmeikkäitä, tunnepitoisia lähikuvia; leveitä hymyjä tai huolestuneita ilmeitä, maahanmuuttajataustaisia nuoria miehiä, tutkijoita	Rekkoja, nyrkkirautoja, asuinalueita, asiallisia ilmeitä, virkapukuisia poliiseja, poliitikkoja

Ilmiötä kehystettiin eri vaiheissa 2020-lukua hieman eri tavoin. Status ja Ruotsin tie -kehyyksiä yhdistää muuttuminen vahvemmin tilannekontekstia mukaillen. Osattomuus-kehys pysyi tarkastelujakson ajan melko muuttumattomana.

Status-kehys

Status-kehyksessä 2020-luvun kotimaisen katujengikehityksen syyksi piirtyy vallitseva arvomaailma ja muoti-ilmiot. Kehyksessä katujengikehityksen syyt paikantuvat yksilötasolle ja jakautuvat kahteen toiminnalliseen ulottuvuuteen: nuoruuserityisen kulttuurin paheksumiseen ja sen puolustamiseen. Paheksumisen ulottuvuudessa sidotaan katujengikehitykseen nuorten maailman ulkoisten statustekijöiden, kuten suosion rap-musiikissa ja sosiaalisessa mediassa sekä roadman-vaatetyyliin kuuluvien merkkivaatteiden tavoittelu. Puolustamisen ulottuvuudessa muistutellaan nuorten olleen aina tarkastelun alla ja pyrkineen etsimään keinoja ilmaista itseään. Paheksumisen ulottuvuudessa nuorten kulttuuria ja arvomaailmaa vähätellään ja esitetään syyksi katujengiin liittymiselle, puolustamisen ulottuvuudessa taas pyritään osoittamaan nuorisokulttuurin ja musiikkipiireissä menestymisen suojaavan tai pelastavan nuoren katujengiltä.

Nuoruus näyttäytyy kehyksessä rikosaktiivisena ja jännittävänä elämänvaiheena, jolloin ei välitetä seuraamuksista ja vallitseva arvomaailma on hedonistinen ja epäeettinen.

Katujengeihin kytkettyjä muotitrendejä kuluttavan nuoren nähdään joko tavoittelevan huomiota ja helppoa elämää tai olevan tyypillinen ikäryhmänsä edustaja, joka pyrkii ilmaisemaan itseään ja yhteiskuntakritiikkiään vallitsevien muoti-ilmioiden avulla.

Paheksuvia arvioita esittävät etenkin muut nuoret, puolustelevia taas tutkijat ja musiikkialalla työskentelevät. Kuvastossa korostuu kaupungilla aikaa viettävät nuoret, kaupunkien valot, kuvakaappaukset Youtube-videoista ja uhmakkaat ilmeet. Kuvastossa ja tekstissä korostuu erityisesti Pikku-Huopalahti ja Leppävaara katujengeihin kytkeytyvinä asuinalueina.

Varsinkin tarkastelujakson loppua kohden fontit ovat tyyliteltyjä ja kuvat suuria, muotivaatteet korostuvat.

Kehys alkoi korostua syksyllä 2021, jolloin Ruotsissa kantaruotsalainen artisti Einar sai surmansa ja Isossa-Britanniassa alettiin sensuroida katujengeihin yhdistettyjen artistien musiikkivideoita. Ruotsin sanakirjaan lisättiin sana ”gangfluencer”, eli katujengiläinen, joka rakentaa brändiään sosiaalisessa mediassa kalliita kelloja ja autoja esitellen (Helsingin Sanomat 2021b). Syksyllä 2021 valtamedia kertoi poliisin kytkevän rap-musiikin ja sosiaalisessa mediassa uhittelun katujengeihin ja estäneen kytköksen vuoksi rap-keikkoja, ja näitä uutisia valtamedia kehysti muusikoiden ja tutkijoiden suulla nuorison keinoksi kertoa todellisuudestaan, eräänlaiseksi yhteiskuntakritiikiksi ja leikittelyksi, jolloin poliisin tulkinnat näyttäytyivät liioitelluilta. Rap-musiikki kehystettiin vuonna 2021 musiikkialan ihmisten ja

poliisin ulostuloilla merkityksellisen elämän ja toimeentulon mahdollistajina rikollisen polun sijaan tai reittinä pois rikollisuudesta. Esimerkiksi festivaalijärjestäjien on kuultava poliisin ulostuloja, sillä poliisi antaa luvat tapahtumille:

Jos haluaa edetä musiikissa, täytyy fiksiuntua. Jos hengaa rikollisten kanssa, he vetävät kaikkien maineen alas. Vaikka olisi mitkä lähtökohdat, aina on vaihtoehtoja. (Yle 2021b).

Vuonna 2023 ensimmäisten katujengiaiheisten oikeudenkäyntien jälkeen kehys muuttui vakavammaksi, useammassa artikkelissa kotimaisen katujengi-ilmiön kerrotaan ”ottaneen kierroksia rap-musiikista”. Helsingin Sanomat (2022) julkaisi Kuukausiliitteessä vuodenvaihteessa 2022–2023 pitkän featuren, jonka otsikoi ”Aika iso biiffi”. Artikkelissa käytiin läpi kahden pääkaupunkiseudun katujengin väkivaltaan ja pitkiin vankilatuomioihin päätyntä riitaa. Riita kehystetään kuvailemalla riidan osapuolten kalliita, roadman-tyyliin liitettyjä vaatteita, rap-kappaleiden uhittelevia sanoituksia sekä somekäyttäytymistä. Samassa kuussa ilmestyi myös roadman-katutyylillä esittelevä artikkeli, jossa tyyli kehystetään katujengien syntyyn tiiviisti liittyväksi ilmiöksi. Artikkelissa useampi nuori kertoi pitävänsä tyylistä, mutta ei rikollisuudesta, joka tyyliin yhdistetään.

Toisaalla se ei ole pelkkä muoti, vaan usein siihen liittyy oikeasti rikollista alaelämää. Ehkä vaatteet on myös tehty sillä ajatuksella, kun ollaan huppu päässä ja käytetään teknisiä materiaaleja. En siis usko, että tyyli on vielä puhtaasti estetiikkaa, sillä monet nuoret ihailevat siihen liittyvää musiikkia ja rikollista elämäntapaa. Se on vähän harmi. (Helsingin Sanomat, 2023b).

Tarkastelujakson aikana sekä Yle että HS kehystivät katujengi-ilmiötä jalkautumalla kadulle ja kysymällä nuorilta, mitä he ajattelevat ilmiöstä. Tarkastelujakson alussa korostettiin kysymyksien huvittavan nuoria, loppua kohden nuorten arviot muuttuivat huolestuneemmiksi. Harvalla nuorella oli henkilökohtaista kosketuspintaa ilmiöön, mutta enimmäkseen jengeihin liitettävä ryöstely ja somessa uhittelu vaikuttivat olevan ”joidenkin nuorempien” huomionhakuista toimintaa.

Tutkijat toimivat usein statustekijöihin keskittyvissä kehystyksissä ”nuoret ovat nuoria” - tyyppisinä rauhoittelijoina. Esimerkiksi tarkastelujakson alkupuolella kulttuurintutkija rauhoitteli huolipuhetta nuorten jengeistä olleen Suomessa vuosikymmeniä, samoin kriminologit muistuttelivat toistuvasti nuoruuden olevan rikosaktiivisinta aikaa ja nuorten rikoksienkin seurailevan trendejä ja rauhoittuvan sitten. Roadman-tyylin ja drill rapin roolia käsittelevässä featurissa vuodelta 2021 sosiologian alan tutkijat esittivät kysymyksen siitä,

ovatko aikuiset opettaneet muita ryösteleville nuorille väärää arvoja, mutta rauhoittelivat samaan hengenvetoon drill rapin ja roadman-tyylin olevan vain yksi nuorison itseilmaisukeino muiden joukossa.

Osattomuus-kehys

Osattomuus-kehyksessä katujengikehityksen syyt paikantuvat instituutiotasolle ja syyksi kehystetään palvelujärjestelmän sisään rakentunut eriarvoinen kohtelu ja hapuileva yhteistyö. Kehyksellä on kaksi ulottuvuutta: rasismi ja neuropsykologisen tuen tarve. Katujengiin päätyneet nuoret ovat jääneet rasismiin, perheen ongelmien tai neuropsykologisen oireilun vuoksi vaille tukea, turvallista yhteisöä sekä tulevaisuudennäkymiä, ja löytäneet ne rikoksia tekevästä kaveriporukasta. Yhteiskunnan palvelut ja perhe ovat tuen sijaan marginalisoineet nuoren. Osattomuuden kehyksessä viranomaisyhteistyö sekä kouluaihana että rikospolulta poistumisen vaiheessa näyttäytyy hapuilevana tai puutteellisena.

Artikkeleihin kehystettiin toistuvasti kokemusasiantuntijoiksi maahanmuuttajataustaisia nuoria, jotka itse eivät kokeneet koskaan kuuluneensa katujengiin. Kuvasto on paljon muita kehyksiä lämpimämpää, inhimillisempää ja tunteikkaampaa; kuvastossa korostuu lähikasvokuvat, joko huolestuneita järjestöyöntekijöitä ja tutkijoita tai leveästi hymyileviä nuoria maahanmuuttajataustaisia miehiä, jotka kertovat kuvateksteissä ja otsikoissa pelastuneensa katujengeiltä harrastusten tai yksittäisten heidän kohdanneiden aikuisten avulla.

Kehys pysyi suhteellisen muuttumattomana läpi tarkastelujakson. Tosin puutteellinen neuropsykologinen tuki sai lisämainintoja mitä pidemmälle 2020-lukua menttiin, mikä heijasteli yleistä keskustelua lisääntyneestä ADHD-diagnosoinnista (Aalto-Setälä & Vuori, 2023, THL 2024).

Laadukkaampaa ja pitkäkestoisempaa viranomaisyhteistyötä ja tiedonkulun esteiden purkamista vaadittiin melko tasaisesti koko tarkastelujakson ajan. Vuoden 2023 joulukuussa tehtiin jo kokonainen artikkeli, jossa käytiin läpi hyvin turhautuneiden ammattilaisten suulla viranomaisyhteistyön haasteita nuorisorikollisuuden torjunnassa.

Moniammatillista yhteistyötä vaikeuttavat tiedonvaihtoon liittyvät ongelmat viranomaisten välillä. Hanketyö ärsyttää ja turhauttaa myös paikallisessa työssä, ja joillain paikkakunnilla oli aluksi suorastaan raahattava esimerkiksi poliisi mukaan kokoukseen.

[syyttäjä] Velitskin tapaan [oikeusministeriön erityisasiantuntija] Sambou korostaa pitkäjänteisyyttä. Tuloksia ei saada määräaikaisesti rahoitetuilla hankkeilla. (Helsingin Sanomat 2023d).

Nuorisorikollisuus ja katujengi-ilmiö kiedottiin toistuvasti toisiinsa ja maahanmuuttajanuoriin. Samalla kuitenkin muistutettiin, että katujengejä on ”kymmenkunta” tai muutoin ilmaistiin ilmiön edelleen olevan meillä kovin pientä joukkoa koskettava, ainakin verrattuna muutoin rikoksilla oireilevien nuorten määrään.

Erityisesti toistuvat ja vakavat rikokset keskittyvät pienelle joukolle nuoria. Lisäksi poliisi on tunnistanut kymmenkunta katujengiä, ja niissä korostuvat maahanmuuttajataustaiset nuoret. (Helsingin Sanomat 2023).

Tarkastelujakson alkupuolella muistuteltiin otsikoidenkin tasolla, että ”ei etnisyys vaan ulkopuolisuus” (Yle 2020) ja miten stigma saattaa ajaa jengeihin myös kantasuomalaisia. Tarkastelujakson loppua kohden katujengi-ilmiötä kehystettiin monin tavoin, niin kuvaston, toimijoiden kuin tekstin välityksellä maahanmuuttajanuorien toiminnaksi. Loppuvuodesta 2023 otsikoihin nostettiin jo varsin raflaaviakin kannanottoja maahanmuuttajien roolista ilmiöön, kuten vasemmistopolitiikkojen pohdintoja siitä, onko maahanmuuton ongelmia hyssytelty vai ei. Katujengit kehystettiin vahvasti ei-kantasuomalaisten ilmiöksi; vaikka ingressiin olisi saatettu nostaa kokemusasiantuntijan toteamus ”moderneihin katujengeihin päädytään kaikista yhteiskuntaluokista”, leipätekstissä kerrotaan poliisijärjestöjen liiton puheenjohtajan sanoneen 95 prosentin jengiläisistä olevan nimen ja etnisyyden perusteella ulkomaalaistaustaisia.

Ilmiö toistui molemmissa mediataloissa koko tarkastelujakson ajan; pyrittiin korostamaan, ettei kyse ole etnisyydestä, vaan osattomuudesta, mutta kuitenkin kuvaston tai leipätekstin kautta ilmiö liitetään maahanmuuttotaustaan. Koko tarkastelujakson ajan katujengi-ilmiötä taustoittavissa artikkeleissa kokemusasiantuntijana toimi paremmalle polulle päätynyt nuori tai entinen rikollinen, jonka nimi ja ulkonäkö antoivat viitettä maahanmuuttajataustasta. Teksteissä korostettiin, miten ulkopuolisuuden tunteen vuoksi koulu ei tuntunut mielekkäältä ja muiden yhteisöjen puuttuessa tai pettäessä nuoren, rikolliset ryhmät tulevat tilalle. Ratkaisuksi peräänkuulutettiin edullisia harrastusmahdollisuuksia, oman mielekkään suunnan löytämistä, varhaisempaa tukea koulunkäynnin tai tarkkaavuuden haasteisiin ja tiiviimpää yhteistyötä perheiden ja yhteiskunnan instituutioiden välillä.

Ruotsin tie -kehys

Ruotsin tie -kehyksessä kotimaisen katujengikehityksen syyt paikantuvat yhteiskunnan tasolle, esimerkiksi segregaatiokehitykseen ja rangaistusjärjestelmään. Kehyksessä on puolesta ja vastaan -ulottuvuudet, joiden kautta esitetään erontekoja kahden pohjoismaisen hyvinvointivaltion kehityskuluista. Argumentaatio ja perustelut ovat vaihtelevia, mutta kehyksessä Ruotsin tiellä olemisen puolesta oleviksi syiksi kehystyy maahanmuuttajien kotoutumisen ongelmilta silmien sulkeminen, keskiluokan juhlintakulttuurin muutos bilehuumemyönteisemmäksi ja oikeusjärjestelmän liian lempeäksi koettu rangaistusasteikko alaikäisille. Nämä yhdessä mahdollistavat kansainvälisen, koviin huumeisiin kytkeytyvän rikollisuuden rantautumisen naapurimaasta. Vasta-argumenttina Ruotsin tiellä olemiselle esitetään toistuvasti segregaatiolta suojaava suomalainen hyvinvointivaltio eli asunto- ja koulutuspolitiikka, joiden ansiosta Suomessa on naapurimaata pienemmät koulutus- ja hyvinvointierot eri alueiden välillä. Muissa kehyksissä nuoret korostuvat niin kuvastossa kuin toimijoinakin, mutta Ruotsin tie -kehyksessä nuoret on häivytetty pois. Kuvastossa korostuu rekat, nyrkkiraudat, asuinalueet, virkapukuiset poliisit ja vakavilmeiset poliitikot. Nuoren rooliksi jää olla kasvoton, häivytetty yhteiskuntatason ratkaisujen kohde.

Ruotsin tie -kehyksestä on tunnistettavissa pohjoismaisia luokkaeroja. Ruotsin koulutusjärjestelmän yksityisten piirteiden kerrottiin kiihdyttäneen eriytymistä. Artikkeleissa esitettiin varovaista huolta suomalaisten kaupunkien orastavasta koulushoppailuilmioista. Myös keskustelu juhlintakulttuurin muutoksista ja bilehuumeiden lisääntyneestä käytöstä liitettiin katujengeihin. Varsinkin keskiluokan lisääntynyt kokaiininkäyttö liitettiin kansainvälisen rikollisuuden rahoittamiseen ja katujengien naapurimaista rantautumisen mahdollistamiseen. Esimerkiksi Ylen ”Huumeiden eettiset laskut” -featureartikkelin ingressi kuului näin:

Uutiset huumekauppaa käyvistä väkivaltaisista ruotsalaisjengeistä eivät ole jääneet huomaamatta aineita käyttäviltä. Kolme viihdekäyttäjää kertoi Ylelle, mitä he ajattelevat toimintansa eettisyydestä. (Yle 2023).

Ruotsin tie- kehys muuntui tilannekontekstin mukana. Tarkastelujakson alkuvaiheessa tutkijoiden ja poliisien äänellä pyrittiin osoittamaan kotimaisen katujengikehityksen erot Ruotsiin ja etsittiin syitä COVID-19 pandemian aiheuttamasta nuorisotyöttömyydestä ja turvallisten aikuisten katoamisesta kaduilta. Poliisien esittämiä ratkaisuehdotuksia pidettiin osin ylimitoitettuina. Ilmiöön suhtauduttiin alkuvaiheessa neutraalisti tai rauhoitellen, kunnes

ensimmäisten katujengioikeudenkäyntien ja eduskuntavaalien lähestymisen myötä 2022–2023 seurasi (moraali)paniikin ja koventuneen poliitiikkapuheen vaihe. Ratkaisuehdotukset kovenivat ja poliisin aiemmin ylimitoitettuina esitetyt ratkaisuehdotukset näyttäytyivät jopa alimitoitettuina. Tarkastelujakson loppua kohden palattiin jälleen tutkijoiden ääneen, rauhoitteluun ja ratkaisuihin.

Paniikkivaiheessa Ruotsin tie kehystettiin kaikkien toimijoiden suulla varoittavaksi esimerkiksi, joka pitää ottaa tosissaan. Kuvateksteissä ja päätöksikoissa muistuteltiin, miten Suomen tilanne nyt vaikuttaa muistuttavan Ruotsin tai Tanskan tilannetta 20 vuotta sitten. Molemmat mediatilat kertoivat leipätekstissä pienemmällä fonteilla, että Suomessa katujengi-ilmiö on kuitenkin verrattain pieni ja hankalasti määriteltävä. Välillä ilmiön kerrottiin koskettavan muutamaa kymmentä nuorta ja välillä kahta sataa, jengien määrään vaihteli kolmen ja 11 välillä. Ruotsin tilannetta kuvailtiin 30 0000 katujengeihin liitetyn nuoren ja lähes päivittäisten pommi-iskujen kautta. Valtamediasta saa katujengi-ilmiöstä olosuhteiltaan jokseenkin vääristyneen kuvan. Kehystämällä ilmiö toistuvasti osaksi yleistä nuorisorikollisuuden kehitystä ja vakavaa järjestäytyntä rikollisuutta, joista kumpaakaan katujengirikollisuus ei rikosoikeudellisesti tarkasteltuna ole (ks. Forss 2023), käsitys ilmiön rikosoikeudellisesta luonteesta ja mittasuhteista hämärtyy. Herkistymisteorian mukaan esimerkiksi pidentynyt elinajanodote ja sairauksien hoidon kehitys ovat lisänneet objektiivista turvallisuudentunnetta tavalla, joka herkistää havaitsemaan ”uusia uhkia” ja määrittelemään uhkaa aiempaa laajemmin (Kivivuori ym. 2018, 306–307). Teoria saa tukea kehysanalyysistä; katujengit näyttäytyvät vakavana uhkana ilmiön mittasuhteisiin nähden.

Paniikkivaiheessa varsinkin poliitikkojen puheet kovenivat ja katujengikehityksen syiksi esitettiin toistuvasti maahanmuuttajien kotoutumisen ongelmien hyssyttely sekä alaikäisten liian kevyeksi koettu rangaistusasteikko. Tarkastelujakson alussa ja muidenkin toimijoiden kautta ilmiötä kehystettiin kotoutumisongelmilla, mutta ennemmin stigmatisaatioprosessin kuin etnisyyden kautta. Alaikäisten rangaistusasteikon koventamisen sijaan muut toimijat korostivat ennemmin lakimuutoksia ampuma-aseiden kantamisen estämiseen ja viranomaisten tiedonkulun edistämiseen. Siinä, missä tarkastelujakson loppupuolellakin tutkijayhteisö ja nuorisotyöntekijät asetettiin otsikoita myöten puhumaan niin kutsuttujen pehmeiden keinojen puolesta, poliitikot puoluekentän laidasta laitaan kehystettiin aina korostamaan kovia keinoja. Hyvä esimerkki tästä on SDP:n kansanedustajan haastattelu, jossa jo otsikossa kerrotaan, ettei poliitikko tunnista jengikeskusteluun liitettyä hyssyttelyä. Leipätekstissä korostetaan, miten

Ruotsissa on ”möhlitty” sosiaalipolitiikassa, kuten koulutuksessa ja asuntopolitiikassa. Pehmeisiin keinoihin viittaamisen jälkeen artikkeli kuitenkin päättyy koviin keinoihin:

Razmyarin mukaan raa’an jengirikollisuuden kitkemiseksi tarvitaan kovia keinoja. ”Kun kyse on jengeistä ja rikollisuudesta, kuraattorilla ei ratkaista ongelmia.” (Helsingin Sanomat 2023c).

Kehysten suhde toisiinsa

Kehyksissä oli keskenään erilainen kuvasto, toimijat, toiminnalliset ulottuvuudet sekä nuoren, palvelujärjestelmän ja yhteiskunnan roolit. HS:n ja Ylen välillä ei noussut mainittavaa eroa kehyksissä. Vaikka edellä kehykset esiteltiin toisistaan irrallisina, ne eivät ole toisistaan erillisiä, vaan esiintyivät osin yhdessä ja toisiinsa kietoutuneina.

Rikollisuuden aiheuttamia reaktioita ja reaktioiden vaikutuksia tarkastelevan on ymmärrettävä sosiaalinen prosessi, jossa tapahtumat muuttuvat rikostilastomerkinneiksi (Kivivuori ym. 2018, 74–75). Tuomioistuintilasto ja rikosseuraamusten täytäntöönpanotilastot syntyvät myöhemmässä vaiheessa kuin poliisitilasto (Kivivuori ym. 2018, 74–75, 110), mutta mediakirjoittelu pohjaa usein tuomioistuinten päätöksiin. Tämä näkyikin kehystyksissä. Tarkastelujakson alkuvaiheessa poliisin esittäessä huoliaan poliisitilastoihin perustuen, ilmiö kehystettiin vielä kaukaiseksi ja poliisin esittämiä toimenpide-ehdotuksia pidettiin ylimitoitettuina. Ensimmäisten katujengioikeudenkäyntien myötä paniikki kasvoi ja kuvasto synkeni. Hymyilevät nuoret vaihtuivat öiseen kaupunkiin ja vakavaimmeisiin poliitikkoihin.

Kun katujengi-ilmiötä kehystetään naapurimaahan vertaillen, kuvastossa näkyy rekkoja, sorkkarautoja ja vakavaimmeisiä aikuisia, mutta ei nuoria. Katujengirikollisuus kehystyy paljon kovempana, kansainvälisenä ja kasvottomampana ilmiönä. Tämä näkyy myös syiden ja ratkaisujen kehystämisessä. Pehmeiden keinojen sijaan korostetaan ankarampia rangaistusasteikkoja. Kokemusasiantuntijatkin muuttuvat ”kovemmiksi”; hymyilevien maahanmuuttajanuorten sijaan palstatilaa saa tiukkoja sanavalintoja käyttävät aikuiset, kuten entinen liivijengiläinen, joka nykyisin työskentelee exit-toiminnassa. Toisaalla heidän suullaan Ruotsin tie -kehys kietoutuu toisinaan osattomuuden kehukseen:

Ruotsin tiestä puhuttaessa täytyy puhua myös siitä, miksi kaikki eivät löydä paikkaansa yhteiskunnasta. Mehmet itse on kahden kulttuurin kasvatti. Hän tunnistaa riskit siinä, ettei kasvava nuori ole kotonaan kummassakaan kulttuurissa. ”Identiteetin rakentaminen on todella tärkeää. Nuorella pitää olla jotain, mihin

kiinnittyä, ja hyvä yhteisö, jossa luoda arvomaailma.” Jos tarjolla ei ole hyvää yhteisöä, saatetaan valita se huono. (Helsingin Sanomat 2022b).

Status-kehys ja Ruotsin tie -kehykset kohtasivat artikkeleissa, joissa pyrittiin tutkijayhteisön avulla selittämään ilmiöön liitettyjen kulttuurituotteiden ja rikollisuuden suhdetta.

Tutkijat ovat seuranneet myös pidemmän aikaa räpin ja rikollisuuden yhteenkietoutumista Ruotsin mediassa. Suomen uuden aallon räppärit ammentavat kansainvälisistä hiphopin alagenreistä. (Helsingin Sanomat 2021).

Kaikki kolme kehystä kietoutuivat yhteen ihmettelevämmän ja viihteellisemmän kehystyksen vaiheessa, varsinkin musiikkia tekevien kokemusasiantuntijoiden ja tutkijayhteisön haastattelujen kehystäessä ilmiötä.

Drillin rantautuminen Suomen räp-kentälle on aiheuttanut huolta siitä, missä määrin Suomi on seuraamassa Ruotsin tielle. [tutkijat] Tyvelä ja Åberg varoittavat menemästä liian pitkälle näissä tulkinnoissa.

”Suomi ei ole Ruotsi, jossa on pidempi eriarvoisuuden historia. Ruotsi on vahvemmin luokkayhteiskunta kuin Suomi. Siellä se näkyy eriytyneissä asuinalueissa. Samoin on tehty koulutuspoliittisia valintoja, jotka ovat tuottaneet lisää näköalattomuutta”, Tyvelä kuvaa.

Ruotsissa on purettu kehittyneistä maista nopeimmin erilaisia julkisia palveluita ja yksityistetty esimerkiksi kouluja ja hoivaa. Se on ollut maassa pysyvä kiistan aihe vasemmiston ja oikeiston välillä. (Helsingin Sanomat 2021).

Status-kehys eriytyi muista vuosien 2022 ja 2023 aikana. Musiikki- ja vaatetyylit liitettiin tarkastelujakson loppupuolella ennemmin easy money-tyyppiseen hedonistiseen oman edun tavoitteluun kuin pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa kasvavan eriarvoisuuden ja osattomuuden kokemusten ilmentämiseen.

6 Johtopäätökset

Tässä artikkelissa tarkasteltiin suomalaisen valtamedian tapoja kehystää kotimaista katujengikehitystä ja sen syitä. Katujengi-ilmiötä käsittelevästä feature-kirjoittelusta nousi kolme erilaista kehystä: statuksen, osattomuuden ja Ruotsin tien kehykset. Status-kehyksessä katujengi-ilmiön syiksi kehystyy vallitseva arvomaailma ja statuksen tavoittelu nuorten muoti-ilmiöiden, kuten roadman-tyylin, drill rapin ja sosiaalisen median, kautta. Osattomuus-kehyksessä syyksi esitetään nuorten vajavaiset osallisuuden kokemukset marginalisoivien palveluiden tai rasismien vuoksi. Ruotsin tie -kehyksessä tehdään erontekoa kahden pohjoismaisen hyvinvointivaltion välillä, jolloin katujengikehityksen selitysmalleissa korostuu rangaistusjärjestelmän ja segregaatian vaikutukset. Katujengejä koskevan julkisen keskustelun perusteella voidaan päätyä erilaisiin johtopäätöksiin ilmiötä torjuvista toimista.

Status-kehyksessä katujengiläisen tunnuspiirteenä mainittiin toistuvasti roadman-käytös, jossa korostuu tietynlainen vaatetyyli, kalliit luksusmerkit ja sosiaalisessa mediassa uhittelu. Kehystys ei ole kaukaa haettu. Sosiaalisella medialla on todettu olevan keskeinen rooli nykypäivän suomalaisnuorten identiteettien rakentamisessa ja kulutuskäyttäytymisessä (Wilska ym. 2023, 2–3, 8). Varsinkin luksusbrändejä kuluttavat nuoremmat pojat hakevat vaikutteita vertaisten ja vaikuttajien somekuvastosta ja pyrkivät rakentamaan muita varakkaampaa ja bränditietoisempaa imagoa, kun taas hieman vanhemmat nuoret ja tytöt taas kuluttavat kestävämmän (Wilska ym. 2023, 7–9). Liittämällä itsensä näihin statussymboleihin nuoret liioittelevat varallisuuttaan ja luovat ideaalikuva itsestään, jolloin he saattavat somesta samanhenkisiä löytämällä tai vanhoja suhteita vahvistamalla kasvattaa sosiaalista pääomaansa (Tuominen 2023, 77–78). Tiettyjen kaupunginosien liittäminen mediassa toistuvasti katujengi-ilmiöön lisää myös eri alueiden maineiden eriytymistä haitallisella tavalla (ks. Airaksinen ym. 2021, 7).

Osattomuuden kehyksessä peräänkuulutettiin turvallisia harrastus- tai kouluyhteisöjä ja oikea-aikaista tukea rasismia tai neuropsykologisia haasteita kohdanneille nuorille. Näin riskiryhmässä olevat nuoret eivät päätyisi katujengeihin. Harrastamattomuudella on todettu olevan yhteys syrjäytymis- ja segregatiokehitykseen (Rönneberg & Bernelius 2021, 8, Suonpää ym. 2023, 29, Laimi ym. 2023, 22–25). Heikommista sosioekonomisista asemista tulevat lapset käyttävät Helsingissä kaupunkitilaa vähemmän kuin muut, mutta harrastavat nuoret sosioekonomiseen asemaan katsomatta liikkuvat kaupungeissa erilaisten lähiöiden

välillä (Rönnerberg & Bernelius 2021, 9–13), ja kohtaavat siten harrastamattomia laajemmin erilaisia todellisuksia. Harrastaminen voi kasvattaa lapsen verkostoja ja ”kaupunkipääomaa” ja auttaa lasta näkemään laajemmin erilaisia tulevaisuuden vaihtoehtoja koulutus- ja työelämässä (em. 2021, 15). Koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen kannalta varhainen ja systemaattinen tuki on tärkeää sekä neuropsykiatrisesti oireileville (Lämsä ym. 2018, 124, 131–132) että vanhempien päihteidenkäytöstä (Pirskanen ym. 2018, 110-111) kärsiville nuorille. ADHD-oireisten nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä palveluiden oikea-aikaisuus ja saatavuus, etenkin yksilön vahvuuksia huomioivat tukitoimet, ovat keskeisiä (Sandberg 2018, 94–95, 101). Monialaisen yhteistyön esteiden purkaminen ja palveluiden sujuva jatkuvuus on todettu tärkeäksi myös sosiaali- ja terveystalouden ammattilaisten keskuudessa alaikäisten rikoskierteen katkaisemiseksi (esim. Korhonen 2022, 32).

Ruotsin tie -kehyksessä kerrottiin Ruotsin olevan Suomea segregoituneempi yhteiskunta, mutta juurisyiden pohdinta jäi tasolle ”laajan maahanmuuttajaväestön kotoutumisen ongelmat” ja ratkaisuehdotukset usein rangaistusasteikon koventamiseen. Pohjoismaissa yhteiskunnan marginaaliin päädytään ennemmin epäonnistumalla universaaleiden palveluiden hyödyntämisessä kuin etnisyyden perusteella (ks. Hiilamo ym. 2022, Suonpää ym. 2023, Elonheimo 2010). Universaalit yhteiskunnan palvelut, kuten edellisellä hallituskaudella toteutettu toisen asteen koulutukseen laajennettu oppivelvollisuus, sitovat riskiryhmät yhteiskunnan instituutioihin (Beuker ym. 2024, 29) ja ehkäisevät rikollisuutta ja kiinnittymistä yhteiskuntaan mahdollistamalla kohdennetusti tuen tarjoamisen ja tulevaisuudennäkymiä laajoille ryhmille (Ansala & Hämäläinen & Sarvimäki 2020, 477–478). Laajennettu oppivelvollisuus on vastakkainen toimi Ruotsin valinnanvapautta korostavalle koulutuspolitiikalle (Kornhall & Bender 2019, 11–18). Ilman asianmukaista tukea kouluvalmiuksien kehittämiseen jäänyt hyperaktiivinen lapsi tai nuori on riski omalle ja yhteisönsä hyvinvoinnille. Palveluiden yksityistämiskehitys ja lisääntynyt valinnanvapaus vaikuttavat hankaloittavan tiettyjen ryhmien osallistumista, kasvattavan eriarvoisuutta ja edistävän katujengi-ilmiötä.

Ruotsin tie -kehyksen toimijat ovat näkyvässä asemassa hallitusohjelman laadinnassa ja toteuttamisessa. Hallitusohjelmaan on päätynyt useita poliittisia vaatimuksia, joita mediassa on virkakoneiston ja puolueiden edustajien toimesta esitetty. Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa mainittuja toimenpiteitä katujengien torjumiseen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ovat esimerkiksi katujengirikollisuus tuomion koventamisperusteena,

korotuksia ja muutoksia ampuma-aserikoksen tunnusmerkistöön, viranomaisten tiedonkulkuun liittyvien ongelmien poistaminen lainsäädännöstä ja harrastustoimintaan panostaminen (Valtioneuvosto 2023, 94–95, 182). Hallitusohjelma on laadittu tarkastelujakson loppuvaiheilla ja onkin kiinnostava huomata useiden hallitusohjelman toimenpiteiden olleen näkyvästi esillä valtamedian kehyksissä katujengikehitystä hillitsevinä ratkaisuehdotuksina (ks. Kivivuori ym. 2018, 315–323).

Yhdessä kolme kehystä piirtävät kuvan monisyisestä ilmiöstä, jonka taustasyyt ja ratkaisuehdotukset kehystetään niin yksilön, instituutioiden kuin yhteiskunnankin tasolle. Toisaalta katujengit näyttävät hyvinvointivaltiota hyväksikäyttävien, keskiluokalle kokaiinia myymällä pikavoittoja ja statusta tavoittelevien nuorten miesten tietoisena keinona vältellä työ- tai opiskeluelämään kiinnittymistä, toisaalta taas eri elämänvaiheissa ilman kannustavaa yhteisöä ja asianmukaista tukea vaille jääneiden selviytymiskeinona, kun opiskelu- tai työelämään kiinnittyminen ei ole onnistunut. Kummin vain, jengivuosista omaksuttuja taitoja on vaikea siirtää työ- tai perhe-elämään ja eurooppalainen jengiytyminen näyttäätyykin ennen kaikkea pitkittyneenä näköalattomuuden tilana (Haapajärvi & Junnilainen 2014, 710–711). Eurogang-tyyppiset katujengit ovat tuttuja myös Iso-Britanniassa ja Ranskassa (ks. Decker ym. 2022). Mielenkiintoista olisikin verrata eri maiden mediamaisemaa. Ovatko tässä tutkimuksessa löydetty kehykset ainutlaatuisia, pohjoismaisen hyvinvointivaltion kontekstissa, muodostuneita kehyksiä?

Saksalainen juristi von Litz on todennut jo 1800-luvulla sosiaalipolitiikan olevan parasta kriminaalipolitiikkaa, kun rautakansleri Bismarck rakensi nykyisten hyvinvointivaltioiden esiastetta (Kivivuori 2023). Väitteen paikkansapitävyydestä käydään edelleen tutkijoiden ja poliitikkojen toimesta vilkasta keskustelua 2020-luvun Suomessa (Savolainen 2024, Kaakinen & Nuotio 2022, Kekkonen 2024, Yle 2023b, Iltalehti 2023). Tämän tutkimuksen tulokset viittaavat von Litzin olleen oikeassa. Mikäli arvioisi katujengi-ilmiön kehityksen syitä ja ratkaisuja vain valtamedian tuottamaa aineistoa vasten, saattaisi ajatella toisin. Vaikka mediapuheessa huomioitiin lähihistorian erilaisesta sosiaalipolitiikasta johtuvan segregaatiokehityksen eroavaisuudet ja hyödyt Suomelle, syyt ja ratkaisuehdotukset julkisessa keskustelussa painottuivat universaalien ja aktivoivan sosiaalipolitiikan sijaan yhden väestöryhmän ongelmien korostamiseen ja rangaistusjärjestelmän koventamiseen. Kumpikaan näistä selitysmalleista ei kuitenkaan ole avain universaaleihin eikä aktivoiviin ratkaisuihin. Jokaisella nuorella on oltava edellytykset kasvattaa koulutuspääomaa katupääoman sijaan.

Kirjallisuus

Aalto-Setälä T. & Vuori M. (2024) Lasten ADHD-lääkehoidon yleistymiskehitys ei näytä tasaantuvan. *Duodecim*, 2023;139(22):1811–1813.
<https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2023/22/duo17901> Luettu 18.11.2024.

Airaksinen, J. & Aaltonen, M. & Tarkiainen, L. & Martikainen, P., & Latvala, A. (2021) Associations of neighborhood disadvantage and offender concentration with criminal behavior: Between-within analysis in Finnish registry data. *Journal of Criminal Justice*, 74, 101813. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2021.101813>

Alanko, M. & Kinnunen, A. & Piispa, M. & Sambou, S. (2023) Rikoksantorjuntatyön tehostaminen Suomessa. Esitys rikoksantorjunnan organisoinnista ja nuorisorikollisuuden vähentämisen koordinoinnista. Oikeusministeriön julkaisuja, selvityksiä ja ohjeita 2023:30. Helsinki.

Anderson, J. A. (2011) *Media Research Methods: Understanding Metric and Interpretive Approaches*. Los Angeles: SAGE Publications, Incorporated.

Ansala, L. & Hämäläinen, U., & Sarvimäki, M. (2020) Age at arrival, parents and neighborhoods: understanding the educational attainment of immigrants' children. *Journal of Economic Geography*, 20(2), 459-480. <https://doi.org/10.1093/jeg/lbz017>

Beuker, A. & Kivivuori, J. & Raeste, A. (2024) Mitkä toimenpiteet vähentävät rikollisuutta? Rikoksantorjunnan arviointitutkimuksen tietokantaan 2016-2024 tallennetut vaikuttavuustutkimukset. *Katsauksia* 63/2024. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsingin yliopisto.

Beuker, A. (2023) Rikollisuustilanne 2022: rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. (*Katsauksia*; No. 55/2023). Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsingin yliopisto.

- Covey, H. C. (2010) *Street Gangs Throughout the World*, 3rd edition. Springfield: Charles C Thomas.
- Damm, A. P., & Dustmann, C. (2014) Does growing up in a high crime neighborhood affect youth criminal behavior? *American Economic Review*, 104(6), 1806–1832.
<https://doi.org/10.1257/aer.104.6.1806>
- D'Angelo, P. (2002) News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman, *Journal of Communication*, 52:4, 870–888, <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x>
- Danielsson, P. (2022) Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa. Keskusrikospoliisi. Tiedusteluosasto, strateginen analyysi.
- Decker, S. H. & Pyrooz, D. C. & Densley, J. A. (2022) *On gangs*. Temple University Press.
- Densley, J. (2014) It's gang life, but not as we know it: The evolution of gang business. *Crime & Delinquency*, 60(4), 517–546.
- Elonheimo, H. (2010) *Nuorisoriikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu*. Turku: Turun yliopiston julkaisuja C299.
- Entman, R. (1991) Framing U.S. coverage of international news: Contrasts in narratives of the KAL and Iran Air incidents. *Journal of Communication*, 41(4), 6–27.
- Entman, R. (1993) Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 34:4, 51–58.
- Forss, M. (2023) Katujengi rikosoikeudellisesti määriteltynä järjestäytyneenä rikollisryhmänä. Edilex- sarja 2023/26. <https://www.edilexfi.libproxy.helsinki.fi/artikkelit/32228.pdf>
- Gamson, W & Modigliani, A. (1995) Media discourse and public opinion on nuclear power. *American Journal of Sociology* 1/1995.

- Gamson, W. & Lasch, K. (1983) The political culture of welfare policy. In Spiro, S. E. (ed).
Evaluating the Welfare State. New York: Academic Press.
- Goffman, E. (1974) Frame Analysis. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Goffman, E. (2012) Vuorovaikutuksen sosiologia. Tampere: Vastapaino.
- Günther, K. (2012) Kirjatut ammatilliset kehykset. Mielenterveyskuntoutus
asiakassuunnitelmien kuvaamana. Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen
aikakauslehti, 20(1), 15–31.
- Haapajärvi, L. & Junnilainen, L. (2014) Nuorisojengit eriarvoisuuden mittarina.
Yhteiskuntapolitiikka, 79(6), 709–711. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201504152692>
- Haapakangas, K. & Kaakinen, M. (2023) Mitä tuoreimmat tilastot kertovat nuorten
väkivaltarikollisuudesta? Tilastokeskuksen Tieto&Trendit-blogi 9.5.2023.
- Haavio-Mannila, E. (1958) Kylätappelut: Sosiologinen tutkimus Suomen
kylätappeluinstituutiosta. WSOY: Porvoo/Helsinki.
- Harding, S. (2014) The Street Casino: Survival in Violent Street Gangs. Bristol University
Press. <https://doi.org/10.51952/9781447317203.ch008>
- Heiskanen, I. & Mitchell, R. (1985). Lättähatuista Punkkareihin, Suomalaisen valtakulttuurin
ja nuorisokulttuurien kohtaamisen kolme vuosikymmentä. Helsinki: Otava.
- Helsingin Sanomat (2021) 19-vuotias räppäri Einár surmattiin Tukholmassa, ja nyt Suomessa
pelätään: Tällaista on katujen väki-valtaisuutta kuvaava drill. Riihinen, Eleonoora
16.11.2021 <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000008395205.html> Luettu 1.8.2024.

- Helsingin Sanomat (2021b) Gangfluencer ja domedagskrollande – Ruotsin tämän vuoden uudissanat kertovat synkstä kriisiajasta. Vainio, Sara 27.12.2021.
<https://www.hs.fi/maailma/art-2000008502308.html> Luettu 1.8.2024.
- Helsingin Sanomat (2022) Aika iso biiffi. Nousiainen, Anu 31.12.2022.
<https://www.hs.fi/kuukausiliite/art-2000009274303.html> Luettu 1.8.2024.
- Helsingin Sanomat (2022b) Entinen jengi-rikollinen pelkää Suomen luisuvan Ruotsiakin pahempaan tilanteeseen. Palkoaho, Milla 13.10.2022. <https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000009119304.html> Luettu 1.8.2024.
- Helsingin Sanomat (2023) Helsingin Sanomat tavoittaa viikossa jo lähes 2,2 miljoonaa suomalaista. Myllyoja, Essi 22.9.2023. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000009868722.html> Luettu 1.8.2024.
- Helsingin Sanomat (2023b) Katu=tyyli. Welling, Rosa 24.4.2023.
<https://www.hs.fi/helsinki/art-2000009397092.html> Luettu 1.8.2024.
- Helsingin Sanomat (2023c) Nasima Razmyar ei tunnista katu-jengi-keskusteluun liitettyä hyssyttelyä. Takala, Sami 8.10.2023. <https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000009908524.html> Luettu 1.8.2024.
- Helsingin Sanomat (2023d) Ahmed on nuoriso-rikollinen, joka sai apua – Nyt nimekäs syyttäjä kritisoi Orpon hallituksen uusia suunnitelmia. Reinboth, Susanna 17.12.2023.
<https://www.hs.fi/suomi/art-2000010041721.html>. Luettu 1.8.2024.
- Herkman, J. (2011) *Politiikka ja mediajulkisuus*. Tampere: Vastapaino.
- Hiilamo, H. & Sariaslan, M. & Aaltonen, M. (2022) Miten ehkäistä nuorten syrjäytymistä? *Yhteiskuntapolitiikka* 87 (2022):4, 440–446.
- Huntemann, N. & Morgan, M. (2001) Mass media and identity development. In D.G. Singer & J.L Singer. (ed.) *Handbook of Children and the Media*, 309-322. California: Sage Publications, Inc.

- Iltalehti (2023) Oikeusministeri Leena Meri kertoo, että Suomelle tulee nyt hätähuutoja Pohjoismaista: "Toimikaa nopeasti". <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/6edba67b-654f-4419-a996-7f35e8ef023a> Luettu 3.8.2024
- Isola, A.-M. & Virrankari, L., & Hiilamo, H. (2021) On Social and Psychological Consequences of Prolonged Poverty—A Longitudinal Narrative Study From Finland. *Journal of Social and Political Psychology*, 9(2), 654–670. <https://doi.org/10.5964/jspp.7615>
- Jokinen A. & Juhila, K. (2016) Diskurssianalyttisen tutkimuksen kartta: Merkitykset ja merkitysten tuottamisen tavat. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) *Diskurssianalyysi – Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 280–290.
- Kaakinen, M. & Näsi, M. (2021) Nuorisoriikollisuuden esiintyvyys ja tekomäärät Suomessa 1995–2020. *Kriminologia*, 1(1). doi: 10.54332/krim.109017
- Kaakinen, M. & Nuotio, K. (2022) Vieraskynä: Katujengejä ei pidä sekoittaa nuorten katu- ja kouluväkivaltaan. *Helsingin Sanomat* 21.12.2022. https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009271841.html?utm_source=twitter&utm_medium=toimitus-dlvr [online] Luettu 3.8.2024.
- Karvonen, E. (2000) Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Media & Viestintä* 23(2), 78–84. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529>.
- Kekkonen, J. (2024) Lukijan mielipide: Eriarvoistumisen lisääntyminen vie Suomea Ruotsin tielle. *Helsingin Sanomat* 19.2.2024. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010232506.html> [online] Luettu 3.8.2024.
- Kivivuori, J. & Aaltonen, M. & Näsi, M. & Suonpää, K., & Danielsson, P. (2018) *Kriminologia: rikollisuus ja kontrolli muuttuvassa yhteiskunnassa* (2. painos.). Helsinki: Gaudeamus.
- Kivivuori, J. (2023) Onko sosiaalipolitiikka parasta kriminaalipolitiikkaa? Blogikirjoitus. [online] Luettu 3.8.2024. <https://blogs.helsinki.fi/jkakiviv/2023/09/27/onko-sosiaalipolitiikka-parasta-kriminaalipolitiikkaa/?lang=fi>

- Korhonen, P. (2022) Alaikäisten vankien ja muiden vakavilla rikoksilla oireilevien nuorten asema palvelujärjestelmässä – tilannekuva sote-ammattilaisten näkökulmasta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 34/2022. 34 sivua. Helsinki 2022. ISBN 978-952-343-899-6.
- Kornhall, P. & Bender, G. (2019) School segregation in Sweden: Evidence from the local level. NESET Ad Hoc Report. <https://nesetweb.eu/en/resources/library/school-segregation-in-sweden-evidencefrom-the-local-level/> Luettu 15.11.2024.
- Koskela, K. (2002) Huligaanit – Katuelämää Sörkassa suurlakosta sisällissotaan. SKS, Helsinki.
- Kunelius, R. & Noppari, E. & Reunanen, E. (2010) Media vallan verkoissa (2. korj. p.). Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy, 2. painos.
- Kunelius, R. (1996) Johdanto. Teoksessa J. Kalliokoski (toim.) Teksti ja ideologia. Kieli ja valta julkisessa kielenkäytössä. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- Laimi, T. & Pusa, A-M. & Rajala, K. & Stenvall, E. (2023) Mielekästä vapaa-aikaa, kavereita ja koordinaatiota. Harrastamisen Suomen mallin arviointi. Julkaisut 12:2023.
- Leemann, L. & Martelin, T. & Koskinen, S. & Härkänen, T., & Isola, A. M. (2021) Development and Psychometric Evaluation of the Experiences of Social Inclusion Scale. *Journal of Human Development and Capabilities*, 23(3), 400–424. <https://doi.org/10.1080/19452829.2021.1985440>
- Leemann, L. & Virrankari, L. (2022) Nuorten osallisuuden kokemus ja siinä tapahtuneet muutokset vuosina 2019–2021: ovatko erot kasvaneet koronaepidemian aikana? Teoksessa M. Kekkonen, M. Gissler, P. Känkänen, A-M. Isola, P. Armila (toim.) Poikkeuksellinen nuoruus korona-aikaan: Nuorten elinolot -vuosikirja 2022. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 152–166.
- Lehtonen, M. (2004) Kokeiluja tekstilaboratoriossa: Roland Barthesin semiotiikka. Teoksessa T. Mörä, I. Salovaara-Moring ja S. Valtonen (toim). Mediatutkimuksen vaeltava teoria. Helsinki: Gaudeamus.

- Luhtakallio, E. (2005) Kehysanalyysi mediakuvien sukupuolirepresentaatioiden tutkimuksessa. *Sociologia* 42(3), 189–206.
- Lämsä, R. & Ahonen, S. & Appelqvist-Schmidlechner, K. & Tuulio-Henriksson, A. (2018) Neuropsykiatrisesti oireilevien nuorten palveluista ja palvelukokemuksista. Teoksessa Gissler, M., Kekkonen, M. & Känkänen, P. (toim.) *Nuoret palveluiden pauloissa. Nuorten elinolot–vuosikirja 2018*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 124–135.
- Malila, V. (2022) Ongelmaeläimyyden monet ja muuttuvat määrittelyt: kehysanalyysi sanomalehtien supikoirakirjoituksista. *Alue ja Ympäristö*, 51(1), 164–184.
- Mikkonen, J. & Savolainen, J. & Aaltonen, M. & Martikainen, P. (2020) Using age difference and sex similarity to detect evidence of sibling influence on criminal offending. *Psychological Medicine*, 1–9. <https://doi.org/10.1017/S0033291720003724>.
- Niemi, M. K. & Raunio, T. & Ruostetsaari, I. (2017) Kohti itsenäisen Suomen toista vuosisataa. Teoksessa Niemi, M. K. & Raunio, T. & Ruostetsaari, I. (toim.) *Poliittinen valta Suomessa*. Tampere: Vastapaino. 295–311
- Niemi, M. K. & Raunio, T. & Ruostetsaari, I. (2017b) Poliittinen järjestelmä muuttuneessa toimintaympäristössä. Teoksessa Niemi, M. K. & Raunio, T. & Ruostetsaari, I. (toim.) *Poliittinen valta Suomessa*. Tampere: Vastapaino. 9–30
- Noppari, E. & Niemi, M. K. (2017) Sopuleista someaikaan – Median valta politiikassa. Teoksessa Niemi, M. K. & Raunio, T. & Ruostetsaari, I. (toim.) *Poliittinen valta Suomessa*. Tampere: Vastapaino. 245–268
- Peltonen, K. & Ellonen, N. & Pitkänen, J. & Aaltonen, M. & Martikainen, P. (2020) Trauma and violent offending among adolescents: a birth cohort study. *Journal of Epidemiology and Community Health*. 74(10), 845–850.
- Pirskanen, H. & Kataja, K. & Kuussaari, K., & Holmila, M. (2018) Nuorten näkemyksiä avusta ja tuesta palvelujärjestelmässä, kun vanhemmalla on päihdeongelma. Teoksessa Gissler, M., Kekkonen, M., & Känkänen, P. (toim.) *Nuoret palveluiden pauloissa:*

- Nuorten elinolot vuosikirja 2018. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Poliisi (2022) Poliisikomentaja Aapio korostaa yhteistyön merkitystä jengirikollisuuden torjunnassa. <https://poliisi.fi/-/poliisikomentaja-aapio-korostaa-yhteistyon-merkitysta-jengirikollisuuden-torjunnassa> Luettu 1.5.2024.
- Poliisi (2023) Katujengien rikollisuus. <https://poliisi.fi/katujengien-rikollisuus> [online]. Luettu 30.5.2024.
- Polisen (2024) Var tionde avvikelse från SiS- och HVB-hem leder till ett grovt våldsbrott. <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/nationell/2024/augusti/var-tionde-avvikelse-fran-sis-och-hvb-leder-till-grovt-valdsbrott/> Luettu 3.11.2024.
- Rostami, A. (2017). Street-gang violence in Sweden is a growing concern. *Sociologisk Forskning*, 54(4), 365–368. <https://doi.org/10.37062/sf.54.18237>
- Räty, R. (2022) Featuren perusteet: Mitä on feature, Reetta Räty? Teoksessa T. Kaseva, R. Räty & O. Seuri (toim.) *Feature! Kirjoittamisen mestarikurssi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos, 11–29.
- Rönneberg, O. & Bernelius, V (2021) Kaikkien kaupunki – mutta kaukana? Asukkaiden sosiaalinen tausta ja eriytyvä kaupunkitilan käyttö Helsingissä. *Kvartti: Helsingin kaupungin tietokeskuksen neljännesvuosijulkaisu*, 2021(1).
- Saarenmaa, K. & Kohvakka, R. (2022) Verkkomedian seuraaminen yleistyi erityisesti pandemian alussa – toisena vuotena muutokset pienempiä. *Tilastokeskuksen Tieto & Trendit -artikkeli*. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/verkkomedian-seuraaminen-yleistyi-erityisesti-pandemian-alussa-toisena-vuotena-muutokset-pienempia>. Luettu 21.11.2024.
- Sassi, S. (2012) Maahanmuutto, demokratia ja tarve osallistua. Teoksessa K. Karppinen & J. Matikainen (toim). *Julkisuus ja demokratia*. Tampere: Vastapaino. 181–199.
- Savolainen, J. & Aaltonen, M. & Merikukka, M. & Paananen, R. & Gissler, M. (2015) Social Mobility and Crime: Evidence From a Total Birth Cohort. *The British Journal of Criminology* 55(1): 164–183. <https://doi.org/10.1093/bjc/azu057>.

- Savolainen, J. & Paananen, R. & Merikukka, M. & Aaltonen, M. & Gissler, M. (2013) "Material deprivation or minimal education? Social class and crime in an egalitarian welfare state". *Advances in Life Course Research* 18(3): 175–184.
<https://doi.org/10.1016/j.alcr.2013.04.001>.
- Savolainen, J. (2024) Mikä on totuus nuorten rikollisuudesta? Verkkouutiset.fi blogikirjoitus.
<https://www.verkkouutiset.fi/a/mika-on-totuus-nuorten-rikollisuudesta/#4315d5fe>
 [online]. Luettu 3.8.2024.
- Scheff, T. (2005) *The Structure of Context: Deciphering Frame Analysis*. *Sociological Theory* 23(4) 368–385. <https://doi.org/10.1111/j.0735-2751.2005.00259.x>
- Schwartz, J. A. & Savolainen, J. & Aaltonen, M. & Merikukka, M. & Paananen, R., & Gissler, M. (2015) Intelligence and criminal behavior in a total birth cohort: An examination of functional form, dimensions of intelligence, and the nature of offending. *Intelligence*, 51, 109–118. <https://doi.org/10.1016/j.intell.2015.06.001>
- Snow, D. & Benford, R. (1988) *Ideology, frame resonance and participant mobilization*. Teoksessa *International Social Movement Research 1*. Greenwich/London: JAI Press.
- Suonpää, K. & Pentikäinen, E. & Ohtonen, M. & Hokkanen, L. & Sarkia, K. & Hiilamo, H. & Kivivuori, J., & Latvala, A. (2023) Syrjäytymisen ja huono-osaisuuden yhteys turvallisuuteen: Kausaliteetista politiikkatoimiin. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:29. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-428-6>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL (2024). Lasten ja nuorten ADHD-diagnoosien yleisyys 2022. ADHD-diagnoosit yleistyvät tasaisesti: sukupuoli- ja alue-erot ovat melko suuria. Tilastoraportti 1/2024. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202401183216>
- Uutela, E. K., & Väliaverron, E. (2022) Kenet nähdään asiantuntijana? Asiantuntijuuden määrittely Maria Nordinin Eroon oireista -kurssia koskevassa verkkokeskustelussa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 87(1), 18–29.
- Valtioneuvosto (2023) *Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023*. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>

- Valtioneuvosto (2024) Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko 20.6.2024. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:33. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-890-1>
- Van Aerschot, L., & Salminen, J. (2018) Hyvä, paha lähiö: nuoret ja asuinalueella syntyvä sosiaalinen pääoma. *Sosiologia*, 55(3), 248- 262.
<https://journal.fi/sosiologia/article/view/124354>
- Vliegthart, R., & van Zoonen, L. (2011) Power to the frame: Bringing sociology back to frame analysis. *European Journal of Communication*, 26(2), 101–115.
<https://doi.org/10.1177/0267323111404838>
- Von Lampe, K., & Blokland, A. (2020) Outlaw motorcycle clubs and organized crime. *Crime and Justice*, 49(1), 521–578.
- Vuori, J. (2021) Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa J. Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>>. [Luettu 15.9.2024.]
- Väliverronen, E. (1996) Ympäristöuhkan anatomia: tiede, mediat ja metsän sairaskertomus. Jyväskylä: Vastapaino.
- Väliverronen, E. (2003) Mediatekstistä tulkintaan. Teoksessa A. Kantola & I. Moring & E. Väliverronen (toim.) Media-analyysi: tekstistä tulkintaan. Tampere: Palmenia-kustannus. 13–40.
- Väliverronen, E. (2005) TV-uutisten kehykset ja lääketieteilijän roolit geeniteknikkaa käsittelevissä uutisissa. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 42(4), 343–352.
- Väliverronen, E. (2012) Median kuviteltu valta. Teoksessa K. Karppinen & J. Matikainen (toim). *Julkisuus ja demokratia*. Tampere: Vastapaino. 83–103.
- Wilkinson, R. & Pickett, K. (2011) Tasa-arvo ja hyvinvointi. Miksi tasa-arvo on hyväksi kaikille? Helsinki: HS-kirjat.

- Wilska, T.-A. & Holkkola, M. & Tuominen, J. (2023) The Role of Social Media in the Creation of Young People's Consumer Identities. *SAGE Open*, 13(2).
<https://doi.org/10.1177/21582440231177030>
- Xu, W., & Zammit, K. (2020) Applying thematic analysis to education: A hybrid approach to interpreting data in practitioner research. *International journal of qualitative methods*, 19, 1609406920918810.
- Yle (2019) Yle tavoittaa yhä useamman suomalaisen – jo 96 prosenttia käyttää Ylen palveluita joka viikko. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/04/26/yle-tavoittaa-yha-useamman-suomalaisen-jo-96-prosenttia-kayttaa-ylen-palveluita>. Luettu 1.8.2024.
- Yle (2021) KRP:n rikosylikomisario jengirikollisuudesta Suomessa: “Kasvaa, kansainvälistyy ja kovenee”. Kosola, Leo 20.10.2021 <https://yle.fi/a/3-12153377> Luettu 3.9.2024.
- Yle (2021b) Hip hop -festivaali Blockfestin perustaja rikoksia tekevistä räppäreistä: Kilpaillaan mieluummin musiikissa kuin tappelussa. Katri, Kirsi 14.10.2021 <https://yle.fi/a/3-12144546> Luettu 1.8.2024.
- Yle (2023) Huumeiden eettiset laskut. Mikkonen, Erkki 9.10.2023. <https://yle.fi/a/74-20053785> Luettu 1.8.2024.
- Yle (2023b) Sisäministeri Mari Rantanen nuorisorikollisuuden taltuttamisesta: Yksi vaihtoehto on laskea ikäraja, jossa lapsi voidaan pidättää. Vaaherkumpu, Seija & Lakka, Päivi 7.10.2023. <https://yle.fi/a/74-20054030>. Luettu 1.8.2024.
- Yle (2024) Ruotsissa nuorisokoteja valuu rikollisten käsiin: jopa 10 000 kruunua nuoresta päivässä. Kuronen, Roni 10.9.2024. <https://yle.fi/a/74-20109938>. Luettu 3.11.2024.
- Ylikangas, H. (1976) Puukkojunkkareitten esiinmarssi: Väkivaltarikollisuus Etelä-Pohjanmaalla 1790–1825. Otava, Helsinki.
- Åberg, E. & Tyvelä, H. (2024) Finnish and Swedish ‘gangsta rap’ as a window on the dismantlement of the Nordic welfare state. *Crime, Media, Culture*, 20(3), 288–311.
<https://doi.org/10.1177/17416590231197202>